

***NAVODILA IN STANDARDI
ZA IZMENJAVO PODATKOV PREK
ZBIRNEGA CENTRA***

Verzija: 1.3

Datum: 24.11.2003

Datum zadnjega ažuriranja dokumenta : 01.01..2007 (evro prilagoditve)

KAZALO

1.	UVOD	4
2.	STORITVE ZC	4
3.	UDELEŽENCI V SISTEMU ZC	5
4.	VKLJUČITEV V POSLOVANJE Z NPI PREK ZC	5
4.1.	VKLJUČITEV BANKE V SISTEM IZMENJAVE PODATKOV PREK ZC	5
4.2.	VKLJUČITEV POSLOVNEGA PARTNERJA V SISTEM IZMENJAVE PODATKOV PREK ZC	6
4.2.1.	Izjava o vključitvi v poslovanje s plačilnimi instrumenti (Izjava)	6
5.	NAČINI IZMENJAVE PODATKOV Z ZC, VRSTE KOMUNIKACIJSKIH POTI IN IMENA DATOTEK	8
5.1.	NAČINI IZMENJAVE PODATKOV MED POSLOVNIM PARTNERJEM IN ZC:	8
5.2.	VRSTE KOMUNIKACIJSKIH POTI	8
5.3.	IMENA DATOTEK	9
6.	TESTIRANJE IZMENJAVE PODATKOV PREK ZC	10
6.1.	TESTIRANJE BANK	10
6.2.	TESTIRANJE POSLOVNIH PARTNERJEV S STRANI ZC	10
6.2.1.	Pogoji za pričetek testiranja poslovnega partnerja s strani ZC	10
6.3.	VSEBINA TESTIRANJA, KI GA OPRAVLJA ZC	10
7.	KONTROLE ZBIRNEGA CENTRA PRI IZMENJAVI PODATKOV PREK ZC	11
7.1.	KONTROLE NA NIVOJU PAKETOV	11
7.2.	KONTROLE NA NIVOJU OSNOVNIH ZAPISOV	12
8.	PREVZEM PODATKOV IN IZVAJANJE OBDELAV V ZC	13
8.1.	PREVZEM PODATKOV V ZC	13
8.2.	IZVAJANJE OBDELAV V ZC	14
9.	ARHIVIRANJE PODATKOV IN REŠEVANJE REKLAMACIJ	14
9.1.	ARHIVIRANJE	14
9.2.	REŠEVANJE REKLAMACIJ	14
9.2.1.	Roki za reševanje reklamacij	15
9.2.2.	Kontrolni zapis za ponovitev prenosa podatkov - vrsta zapisa "22"	15
10.	MINIMALNI VARNOSTNI ELEMENTI IN VARSTVO OSEBNIH PODATKOV	15
11.	STANDARDI IN POSTOPKI IZMENJAVE PODATKOV	16
11.1.	SPLOŠNO	16
11.2.	STRUKTURE ZAPISOV, KI SO ENOTNE ZA VSE VRSTE STORITEV	18
11.2.1.	Vodilni zapis	19
11.2.2.	Zbirni zapis	19
11.2.3.	Kontrolni zapis	20
11.2.4.	Delni zbirni zapis	23
11.2.5.	Informativni zapis	23
11.3.	STRUKTURE ZAPISOV STORITEV ZBIRNEGA CENTRA	24
11.3.1.	Posebne položnice - PP in posebne nakaznice - PN	24
11.3.2.	Direktne odobritve - DO	27
11.3.3.	Zapis za preverjanje računov pri banki - PR	36
11.3.4.	Direktne obremenitve - DB	38
11.3.5.	Trajni nalogi - TN	45
11.4.	GRAFIČNI PRIKAZ IZMENJAVE PODATKOV	50

Kratice, ki se uporabljajo v gradivu:

TRR	...	transakcijski račun fizičnih oseb
NPI	...	novi plačilni instrumenti
PP	...	posebna položnica
PN	...	posebna nakaznica
DO	...	direktna odobritev
DB	...	direktna obremenitev
TN	...	trajni nalog
ZBS	...	Združenje bank Slovenije
ZC	...	Zbirni center
HKS	...	Hranilno kreditne službe
ZHKS	...	Zveza HKS
BS	...	Banka Slovenije
BPRČ	...	Bruto poravnava v realnem času
SPMV	...	Sistem plačil malih vrednosti
UJP	...	Uprava Republike Slovenije za javna plačila

Izrazi, ki se uporabljajo v gradivu:

- **iniciator:** tisti, pri katerem nastanejo osnovni ali izvorni podatki (banka, poslovni partner,...)
- **pošiljatelj podatkov:** tisti, ki pošlje podatke v ZC (iniciator ali posrednik iniciatorja – banka, rač. servis,...)
- **končni uporabnik:** poslovni partner ali banka, končni uporabnik podatkov
- **prejemnik podatkov:** tisti, ki prejme podatke iz ZC (končni uporabnik ali posrednik končnega uporabnika, ki ni banka – npr. rač. servis)
- **upnik:** udeleženec, ki je upravičen do prejetja denarnih sredstev iz naslova poravnavanja obveznosti NPI
- **dolžnik:** vsak udeleženec, ki ima iz naslova uporabe NPI dolžnost poravnati denarno obveznost do upravičenca
- **plačnik:** fizična ali pravna oseba, ki poravnava obveznost za svoj račun ali za račun dolžnika
- **upravičenec:** komitent-prejemnik sredstev
- **komitenti:** vse pravne in fizične osebe, ki imajo račune odprte pri katerikoli banki
- **poslovni partner:** pravna oseba ali samostojni podjetnik, ki se je vključil v poslovanje prek Zbirnega centra
- **banka:** banka, hranilnica ali HKS, podpisnik Dogovora o načinu poslovanja s plačilnimi instrumenti (v nadaljevanju Dogovor), ki ga tudi izvaja ali UJP, podpisnik Sporazuma o pogojih in načinu poslovanja z direktnimi odobritvami, direktnimi obremenitvami, posebno položnico in posebno nakaznico za potrebe neposrednih in posrednih uporabnikov državnega in občinskih proračunov, ki ga tudi izvaja
- **pogodbena banka:** banka, pri kateri ima poslovni partner odprt račun in ki s poslovnim partnerjem podpiše:
 - pri PP: Izjavo o vključitvi v poslovanje s plačilnimi instrumenti
 - pri PN, DO, DB: izjavo ter pogodbo za opravljanje poslov s PN, DO ali DB
- **matična banka:** banka, ki vodi transakcijski račun nalogodajalca, upravičenca oz. plačnika
- **Zbirni center:** center za procesiranje, ki deluje v okviru družbe Bankart d.o.o., in ki z uporabo v te namene razvite programske tehnične rešitve izvaja zbiranje, sortiranje in pripravo podatkov za prevzem in posredovanje podatkov ter informacij udeležencem iz naslova poslovanja prek ZC
- **novi plačilni instrumenti:** posebne položnice (PP), posebne nakaznice (PN), direktne odobritve (DO), direktne obremenitve (DB) in trajni nalogi (TN).

1. UVOD

Zbirni center (v nadaljevanju ZC) je zasnovan kot računalniški servis, ki se ukvarja z elektronsko izmenjavo, ter obdelavo podatkov **novih plačilnih inštrumentov**.

V Navodilih in standardih za izmenjavo podatkov prek Zbirnega centra (v nadaljevanju: Navodila in standardi) se nahajajo poglavja, ki so opredeljena že v Protokolu Zbirnega centra, z namenom, da se lahko ta Navodila in standardi uporabljajo kot samostojna celota za podporo informacijskih sistemov.

2. STORITVE ZC

Glavna storitev ZC je izmenjava ter obdelava podatkov naslednjih NPI:

1. posebna položnica (v nadaljevanju PP)
Posebna položnica je standardiziran papirni plačilni nalog, ki ga izstavi upnik dolžniku za poravnavo plačil malih vrednosti, in na podlagi katerega plačnik poravnava obveznosti do upnika. Banka posreduje upniku - izdajatelju posebne položnice podatke o plačilu prek Zbirnega centra.
2. posebna nakaznica (v nadaljevanju PN)
Posebna nakaznica je standardiziran papirni plačilni nalog, ki ga izstavi banka po nalogu naročnika posebne nakaznice upniku, na podlagi katerega ta zahteva izplačilo določenega denarnega zneska pri banki podpisnici tega dogovora.
3. direktna odobritev (v nadaljevanju DO)
DO je kreditni plačilni instrument - posebna oblika negotovinskega prenosa denarnih sredstev, pri katerem plačnik posreduje plačilni nalog za prenos določenega zneska denarnih sredstev v dobro računa upnika. Ta plačilni instrument se uporablja za izvršitev plačil malih zneskov (Sklep o upravljanju sistema Bruto Poravnave v Realnem Času, Ur.l. RS, št. 65/02), (npr.: plače, pokojnine, dividende, socialne pomoči, honorarji in podobna nakazila) pri velikem številu upnikov.
4. direktna obremenitev (v nadaljevanju DB)
DB je debetni plačilni instrument, pri katerem se poravnava obveznosti dolžnika do upnika z neposredno obremenitvijo dolžnikovega oziroma plačnikovega računa.
Pri poravnavanju obveznosti z DB se sklene pogodba med upnikom in njegovo matično banko, dolžnik oziroma plačnik pa s posebnim pooblastilom, ki ga podpiše pri matični banki ali upniku, pooblašča banko, da za poravnavo njegovih obveznosti z njegovega računa nakaže sredstva na račun upnika, ter upnika, da pod določenimi pogoji na določen datum banki predloži nalog za obremenitev njegovega računa v višini zneska nastale obveznosti.
Upnik je dolžan obvestiti dolžnika oz. plačnika o nameravani obremenitvi najmanj osem dni pred izvršitvijo plačila, dolžnik oziroma plačnik pa ima pravico, da v predpisanih rokih pri upniku ugovarja ali pri banki prekliče izvršitev plačila.
Na ta način dolžnik poravnava npr. stroške elektrike, vodovoda, komunale ipd.
5. trajni nalog (v nadaljevanju TN)
TN pri banki je kreditni plačilni instrument, s katerim plačnik pisno pooblasti matično banko, da izvršuje plačila v breme njegovega računa in v korist drugega računa. Matična banka izvrši plačilo posamezne obveznosti pod pogoji, da je na računu kritje, da je dogovorjen znesek fiksni ter določen dan plačila, da se plačilo ponavlja najmanj petkrat in da je plačilo v domači valuti.

Matična banka lahko višino zneska spremeni na le na zahtevo plačnika - imetnika računa.

Poleg tega se bodo prek ZC izmenjevali še:

- podatki o novih udeležencih oz. spremembah v Centralnem registru ZC,
- podatki za preverjanje računov fizičnih oseb (FO) pri bankah,
- statistični podatki o izmenjanih transakcijah med ZC in bankami.

Pri tem se upoštevajo standardi izmenjave podatkov ¹, ki so opisani v nadaljevanju tega dokumenta.

3. UDELEŽENCI V SISTEMU ZC

Udeleženci v sistemu ZC so:

- **iniciator** – tisti, pri katerem nastanejo osnovni ali izvorni podatki (banka, poslovni partner,...),
- **pošiljatelj podatkov** – tisti, ki pošlje podatke v ZC (iniciator ali posrednik iniciatorja – banka, rač. servis,..),
- **Zbirni center**,
- **banka** – banka, hranilnica ali HKS, podpisnik Dogovora o načinu poslovanja z NPI (v nadaljevanju Dogovor),
- **končni uporabnik** – poslovni partner ali banka, končni uporabnik podatkov,
- **prejemnik podatkov** - tisti, ki prejme podatke iz ZC (končni uporabnik ali posrednik končnega uporabnika, ki ni banka – npr. rač. servis,...).

4. VKLJUČITEV V POSLOVANJE Z NPI PREK ZC

4.1. Vključitev banke v sistem izmenjave podatkov prek ZC

Pred vključitvijo v sistem poslovanja prek ZC mora **banka** izpolniti naslednja pogoja:

- **podpisati Pogodbo o izmenjavi podatkov pri poslovanju prek ZC** z družbo Bankart d.o.o. in
- **prejeti potrdilo o uspešno izvedeni testni izmenjavi podatkov z ZC.**

Za prejem potrdila o uspešno izvedeni testni izmenjavi podatkov z ZC mora banka opraviti naslednje:

- **prevzeti standarde izmenjave podatkov**, ki jih bankam posreduje ZC in so opisani v gradivih
 - "Navodila in standardi za izmenjavo podatkov prek Zbirnega centra",
 - "Centralni register Zbirnega centra,
 - "Statistike Zbirnega centra" in
 - "Šifranti"
- **opraviti prilagoditve tehnoloških podlag,**
- **izvesti testno izmenjavo podatkov z ZC** za vsako izbrano komunikacijsko pot in vsak plačilni instrument posebej (postopek testiranja, s katerim ZC preverja usposobljenost posamezne banke za vključitev v sistem izmenjave podatkov prek ZC, je opisan v 6. poglavju tega gradiva).

ZC banki izda potrdilo o uspešno izvedeni testni izmenjavi podatkov z ZC v roku treh delovnih dni od dneva zaključka testiranja, ostale banke pa preko elektronske pošte obvesti o uspešnem testiranju nove banke.

¹ Dokler banke, vključene v sistem ZC, ne prilagodijo obstoječega sistema v skladu s temi Navodili in standardi, se pri PP in PN uporabljajo obstoječi standardi in načini izmenjave podatkov.

4.2. Vključitev poslovnega partnerja v sistem izmenjave podatkov prek ZC

Pred vključitvijo v sistem poslovanja prek ZC mora poslovni partner izpolniti naslednja pogoja:

- **podpisati Izjavo o vključitvi v poslovanje s plačilnimi instrumenti** (v nadaljevanju Izjava) z ustreznimi prilogami in ustrezno pogodbo s pogodbeno banko,
- **prejeti potrdilo o uspešno izvedeni testni izmenjavi** podatkov z ZC.

Za prejem potrdila o uspešno izvedeni testni izmenjavi podatkov z ZC mora poslovni partner opraviti naslednje:

- **prevzeti standarde ZC**, ki jih poslovnemu partnerju posreduje pogodbeno banka,
- **opraviti prilagoditve tehnoloških podlag**,
- **izvesti testno izmenjavo podatkov** - testiranje z ZC (v primeru, da bo podjetje izmenjevalo podatke neposredno z ZC) ali pogodbeno banko (v primeru, da bo podjetje izmenjevalo podatke z ZC posredno preko pogodbene banke) za vsako izbrano komunikacijsko pot in vsak izbrani plačilni instrument posebej v skladu s postopkom testiranja opisanem v 6. poglavju tega gradiva.

V primeru posredne izmenjave:

Pogodbeno banka potem, ko preveri usposobljenost poslovnega partnerja za poslovanje v sistemu ZC, poslovnemu partnerju izda potrdilo o uspešno opravljenem testiranju in v ZC posreduje Izjavo. Zbirni center v roku treh delovnih dni od dneva prejema Izjave **aktivira poslovnega partnerja** v sistemu poslovanja prek ZC tako, da ga aktivira v Centralnem registru ZC, ter vključi v INFO datoteko, s katero obvesti vse udeležence ZC o vključitvi novega poslovnega partnerja (podrobnosti v zvezi z INFO datoteko so opisane v gradivu "Centralni register ZC").

V primeru neposredne izmenjave :

ZC po prejemu Izjave iz katere je razvidno, da želi poslovni partner podatke z ZC izmenjevati neposredno, stestira poslovnega partnerja. ZC v roku treh delovnih dni, od dneva zaključka testiranja, poslovnemu partnerju izda potrdilo o uspešno izvedeni testni izmenjavi podatkov z ZC in **aktivira poslovnega partnerja** v sistemu poslovanja prek ZC tako, da ga aktivira v Centralnem registru ZC, ter vključi v INFO datoteko, s katero obvesti vse udeležence ZC o vključitvi novega poslovnega partnerja (podrobnosti v zvezi z INFO datoteko so opisane v gradivu "Centralni register ZC").

Poslovni partner, ki ni vključen v Centralni register ZC, ne more poslovati prek Zbirnega centra.

4.2.1. Izjava o vključitvi v poslovanje s plačilnimi instrumenti (Izjava)

Poslovni partner mora pri svoji pogodbeni banki izpolniti in podpisati Izjavo:

- **za vsak račun**, s katerim se želi vključiti v poslovanje prek ZC,
- **za vsak način izmenjave** podatkov prek ZC,
- **za vsako novo osnovno storitev**, s katero se želi naknadno vključiti v poslovanje prek ZC,

Iz Izjave so razvidni naslednji podatki poslovnega partnerja:

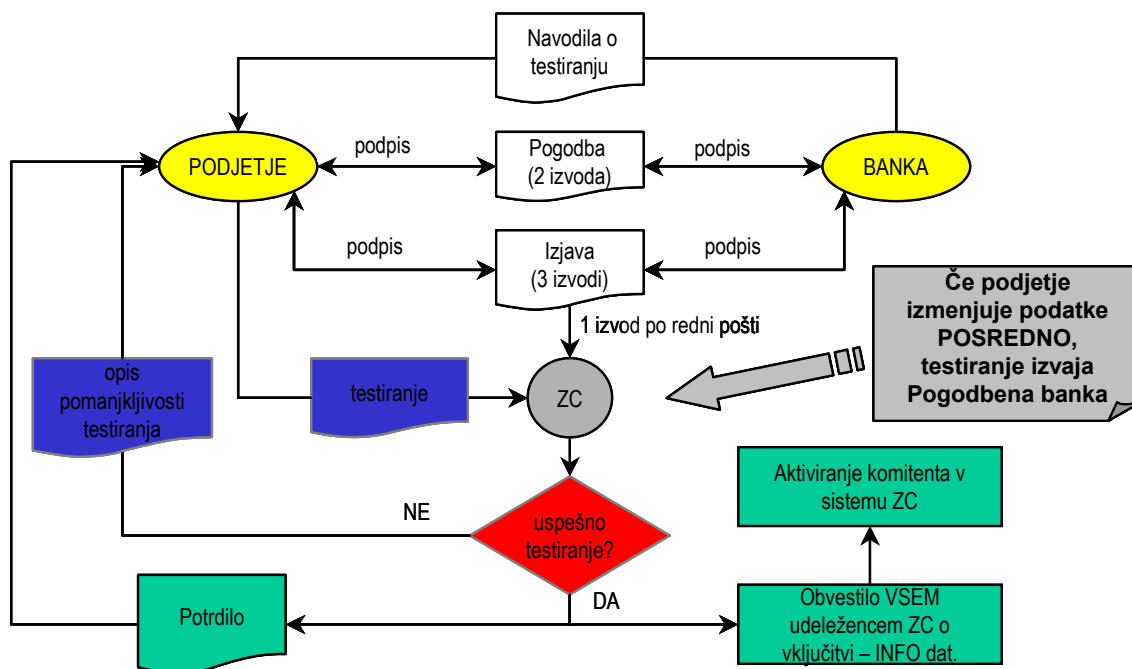
- **osnovni podatki** (naziv, kratek naziv, davčna in matična številka, naslov, poštna št. in kraj,),
- osebni podatki kontaktne osebe (ime in priimek, številka telefona in faxa ter elektronski naslov),
- pogodbeno banka,
- **številka transakcijskega računa**,
- **storitve ZC**,
- **način izmenjave** podatkov z ZC.

Izjavo dopolnjujejo tri priloge, ki se izpolnijo le v določenih primerih:

- priloga št. 1 "**Podatki o direktnih obremenitvah**" - poslovni partner pri pogodbeni banki izpolni obrazec ob vključitvi s storitvijo DB v sistem ZC. Na obrazcu se nahajajo specifični podatki DB, ki enolično določajo storitev poslovnega partnerja. Ti podatki bodo v info datoteki v zapisu "97" in so podlaga za odpiranje DB na strani fizičnih oseb.

- priloga št. 2 “**Zahtevek za izdajo certifikata Zbirni center**” - poslovni partner izpolni le v primeru, ko želi izmenjevati podatke neposredno prek ZC z uporabo spletne aplikacije ZC – Meduza. Na podlagi prejetega obrazca “Zahtevek za izdajo certifikata Zbirni center” bo ZC poslovnemu partnerju v roku 10-ih delovnih dni od dneva prejema zahtevka posredoval
 - referenčno številko (po elektronski pošti) ter geslo (po navadni pošti), s katerima bo lahko na spletnem naslovu: <https://klik.nlb.si/obnovacertifikata> prevzel digitalni certifikat za uporabo spletne aplikacije Meduza.
 - geslo za prijavo v aplikacijo Meduza, ter uporabniška navodila (po elektronski pošti).
- Opomba:** V primeru, ko poslovni partner oz. njegov posrednik že ima certifikat za spletno aplikacijo Meduza, mu ni potrebno izpolnjevati novega Zahtevka.
- priloga št. 3 “**Pooblastilo za izmenjavo podatkov**” - poslovni partner izpolni v primeru neposrednega poslovanja z ZC, pri čemer za samo izmenjavo podatkov izbere posrednika (npr. računovodski servis,...). Posrednik ne bo vključen v ZC s svojim računom, ampak bo v Registru ZC zaveden le kot pooblaščen pošiljatelj in pooblaščen prejemnik podatkov posamezne storitve za določenega poslovnega partnerja.

Grafični prikaz postopka vključitve novega poslovnega partnerja v ZC je prikazan na Sliki 1.

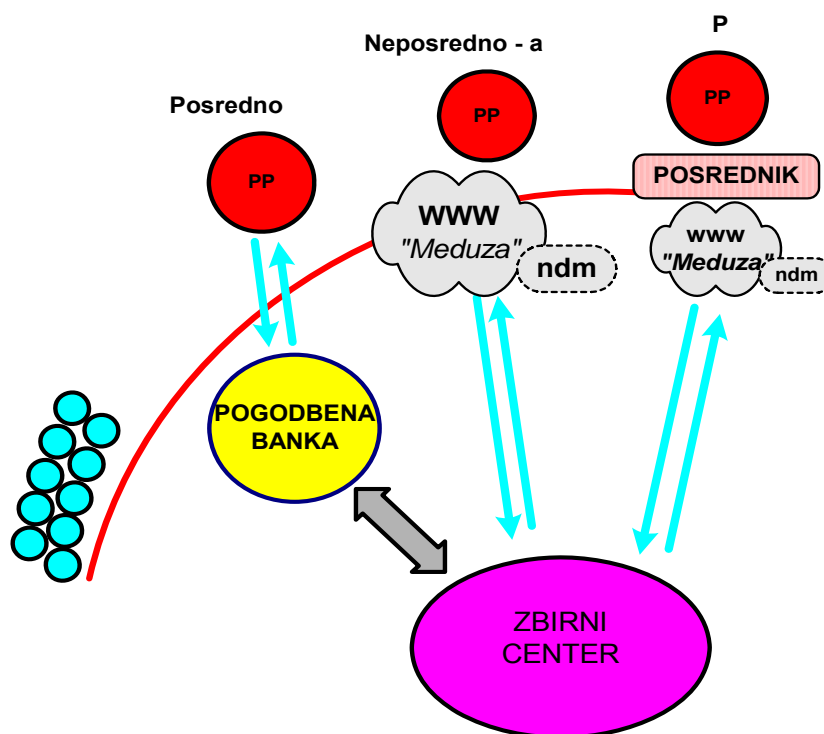
Slika 1: Vključitev novega poslovnega partnerja v ZC

5. NAČINI IZMENJAVE PODATKOV Z ZC, VRSTE KOMUNIKACIJSKIH POTI IN IMENA DATOTEK

5.1. Načini izmenjave podatkov med poslovnim partnerjem in ZC:

- **posredno** preko pogodbene banke
(poslovni partner/PU → pogodbena banka/UJP → ZC → druge banke in obratno)
- **neposredno** z ZC
 - a) brez posrednika (poslovni partner → ZC → banke in obratno)
 - b) preko posrednika (poslovni partner → posrednik → ZC → banke in obratno)

Grafični prikaz načina izmenjave podatkov prek ZC je prikazan na Sliki 2.

Slika 2: Način izmenjave podatkov

5.2. Vrste komunikacijskih poti

- prenos podatkov z uporabo NDM strežnika prek **direktne povezave banke z omrežjem Bankarta**,
- prenos podatkov prek **spletne aplikacije ZC – Meduza**,
- prenos podatkov z uporabo NDM strežnika **prek Hosta NLB**.

5.3. Imena datotek

Pri prenosu podatkov z uporabo NDM strežnika z uporabo direktne povezave do omrežja Bankarta ali prek hosta NLB se podatki odlagajo, ter prevzemajo na UNIX podatkovnem strežniku. Vsak udeleženec ZC ima na strežniku dogovorjeno lokacijo. Imena datotek na podatkovnem strežniku v sistemu ZC so naslednja:

Izhodne datoteke (ZC proti banki, poslovnem partnerju):

- NOPPXXXXXXXXX.ZC - posebne položnice
- NOPNXXXXXXXXX.ZC - posebne nakaznice
- NODOXXXXXXXXX.ZC - direktne odobritve
- NODBXXXXXXXXX.ZC - direktne obremenitve
- NOTNXXXXXXXXX.ZC - trajni nalogi
- NOINXXXXXXXXX.ZC - info datoteke
- NOPRXXXXXXXXX.ZC - preverjanje računov
- NOKZXXXXXXXXX.ZC - kontrolni zapisi
- NOSTXXXXXXXXX.ZC - statistike ZC

Vhodne datoteke (banka, poslovni partner proti ZC):

- NIPPXXXXXXXXX.IN - posebne položnice
- NIPNXXXXXXXXX.IN - posebne nakaznice
- NIDOXXXXXXXXX.IN - direktne odobritve
- NIDBXXXXXXXXX.IN - direktne bremenitve
- NITNXXXXXXXXX.IN - trajni nalogi
- NIPRXXXXXXXXX.IN - preverjanje računov
- NIKZXXXXXXXXX.IN - kontrolni zapisi

Pri prenosu podatkov v sistem ZC ("upload") z uporabo **spletne aplikacije Meduza**, lahko uporabniki uporabljajo poljubna imena datotek, ki so kompresirane z ZIP programom. ZIP datoteke lahko vsebujejo eno ali več ASCII datotek v katerih je lahko eden ali več paketov s podatki posamezne storitve.

Pri prenosu podatkov v smeri od ZC proti prejemniku podatkov ("download") so podatki v ZIP formatu in naslednja imena, za vsako posamezno storitev:

Imena datotek, ko le te čakajo v ZC na prevzem s strani uporabnika:

- MOPPLMMDDHHNNS.zip - posebne položnice
- MOPNLLMMDDHHNNS.zip - posebne nakaznice
- MODOLLMMDDHHNNS.zip - direktne odobritve
- MODBLMMDDHHNNS.zip - direktne obremenitve
- MOTNLLMMDDHHNNS.zip - trajni nalogi
- MOINLLMMDDHHNNS.zip - info datoteke
- MOPRLLMMDDHHNNS.zip - preverjanje računov
- MOKZLLMMDDHHNNS.zip - kontrolni zapisi
- MOSTLLMMDDHHNNS.zip - statistike

Zip datoteke pa vsebujejo ASCII datoteke, poimenovane na naslednji način:

- MOPPXXXXXXXXLLMMDDHHNNS.ZC - posebne položnice
- MOPNXXXXXXXXLLMMDDHHNNS.ZC - posebne nakaznice
- MODXXXXXXXXLLMMDDHHNNS.ZC - direktne odobritve
- MODBXXXXXXXXLLMMDDHHNNS.ZC - direktne bremenitve
- MOTNXXXXXXXXLLMMDDHHNNS.ZC - trajni nalogi
- MOINXXXXXXXXLLMMDDHHNNS.ZC - info datoteke
- MOPRXXXXXXXXLLMMDDHHNNS.ZC - preverjanje računov
- MOKZXXXXXXXXLLMMDDHHNNS.ZC - kontrolni zapisi
- MOSTXXXXXXXXLLMMDDHHNNS.ZC - statistike

kjer pomeni:

XXXXXXXX = davčna št. banke, poslovnega partnerja

LLMMDDHHNNS = leto, mesec, dan, ura, minuta, sekunda kreiranja datoteke

6. TESTIRANJE IZMENJAVE PODATKOV PREK ZC

6.1. Testiranje bank

Zbirni center bo v testnem obdobju, pred začetkom produkcije NPI, testiral vse banke udeleženke za vsak plačilni instrument posebej ter za vsako komunikacijsko pot, ki jo bo posamezna banka uporabljala. Testiranje bank bo potekalo po testnem scenariju, ki bo določen pred začetkom produkcije NPI in o katerem bodo pisno obveščene vse banke udeleženke.

Pri testiranju bank se bodo uporabljale enake strukturne in vsebinske kontrole kot pri testiranju poslovnih partnerjev. Natančnejši opis sledi v nadaljevanju, v poglavju „Vsebina testiranja“.

6.2. Testiranje poslovnih partnerjev s strani ZC

Zbirni center bo testiral le tiste poslovne partnerje pogodbenih bank, **ki bodo izmenjevali podatke neposredno z Zbirnim centrom**, ne glede na izbrano komunikacijsko pot.

Poslovne partnerje, ki bodo podatke izmenjevali **posredno preko pogodbene banke**, bo testirala in preverila njihovo usposobljenost pogodbeni banka. ZC teh poslovnih partnerjev pred vključitvijo v poslovanje prek ZC ne bo testiral, temveč jih bo na podlagi prejete Izjave s strani pogodbene banke, v treh delovnih dneh od dneva prejema Izjave, vključil v Centralni register ZC in jih aktiviral v sistemu ZC.

6.2.1. Pogoji za pričetek testiranja poslovnega partnerja s strani ZC

Banka po pošti v ZC posreduje izpolnjeno in podpisano Izjavo. Na Izjavi se nahajajo matični podatki o podjetju, račun in storitev, s katero se poslovni partner vključuje v sistem ter izbrani **neposredni** način izmenjave podatkov.

ZC na podlagi prejetih podatkov v roku dveh delovnih dni od prejema Izjave, podatke poslovnega partnerja vnese v Centralni register ZC, **ter ga aktivira v testnem načinu** izmenjave podatkov. S tem so s strani ZC izpolnjeni pogoji za pričetek testiranja poslovnega partnerja.

6.3. Vsebina testiranja, ki ga opravlja ZC

Uspešno opravljeno testiranje udeležencev in poslovnih partnerjev je pogoj za vključitev v sistem poslovanja prek ZC. Zbirni center bo izvajal testiranje pravih struktur izmenjanih podatkov, ki so opisane v poglavju 11 »Standardi in postopki izmenjave podatkov«, ter določene vsebinske pravilnosti podatkov, ki so opisane v poglavju 7 »Kontrole Zbirnega centra pri izmenjavi podatkov«. Testiranje se izvaja v naslednjih nivojih:

➤ Testiranje komunikacijskih povezav

ZC bo testiral ali so posredovani podatki s strani banke oz. poslovnega partnerja posredovani po pravi komunikacijski poti oz. na pravo vhodno lokacijo v sistemu ZC. Prav tako se v tem delu preverja ustreznost podatkovnega formata.

➤ Testiranje strukture in vsebine paketov

Testiranje ustreznosti podatkov na nivoju paketov se izvaja na podlagi kontrol, ki jih izvaja ZC nad vhodnimi podatki. Kontrole, ki jih izvaja ZC v svoji aplikaciji nad vhodnimi podatki so opisane v poglavju 7 »Kontrole Zbirnega centra pri izmenjavi podatkov«.

Testiranje v tem delu se smatra za uspešno izvedeno takrat, ko poslovni partner izvede uspešen prenos vhodnih podatkov za storitve za katere izvaja testiranje. To pomeni, da prejme kontrolni zapis za uspešen sprejem.

➤ **Testiranje strukture in vsebine zapisov, ki jo lahko izvaja ZC**

Testiranje ustreznosti podatkov na nivoju vsebine osnovnih zapisov v paketu, se izvaja na podlagi kontrol, ki jih izvaja ZC nad vhodnimi podatki. Kontrole, ki jih izvaja ZC v svoji aplikaciji nad vhodnimi podatki so opisane v poglavju 7 »Kontrole Zbirnega centra pri izmenjavi podatkov«.

Testiranje v tem delu se smatra za uspešno izvedeno takrat, ko poslovni partner izvede uspešen prenos vhodnih podatkov za storitve za katere izvaja testiranje. To pomeni, da prejme kontrolni zapis za uspešen sprejem.

7. KONTROLE ZBIRNEGA CENTRA PRI IZMENJAVI PODATKOV PREK ZC

Vse kontrole se izvajajo na nivoju prejetih paketov. Aplikacija ZC podatke iz prejetih datotek loči po osnovnih gradnikih – paketih, ter prične z izvajanjem kontrol. V primeru pravilnosti podatkov aplikacija ZC izdela kontrolni zapis za uspešen sprejem, v primeru ugotovljene napake se celoten paket zavrne, ter se izdela en ali več kontrolnih zapisov z informacijo o napakah.

7.1. Kontrole na nivoju paketov

Kontrola **na nivoju paketa** vsebuje naslednje preglede:

- obstoj vodilnega zapisa,
- obstoj zbirnega zapisa,
- dvojnost paketa v sistemu - številka paketa mora biti v sistemu enolična,
- dolžina posameznih zapisov,
- kontrola uporabe standarda kodne tabele CP1250 (znaki iz množice dovoljenih znakov),
- obstoj obveznih podatkov v vodilnem oz. zbirnem zapisu,
- kontrola zbirnega zapisa - število osnovnih zapisov v paketu,
- kontrola zbirnega zapisa – znesek izmenjanih transakcij v osnovnih zapisih v paketu
- pravilnost generiranja št. paketa (velja za inicirane podatke v 1. koraku) .

Opomba: Aplikacija ZC izvaja dodatno kontrolo vhodnih podatkov in preverja ali so v posameznem osnovnem zapisu paketa vsebovani le znaki iz množice dovoljenih znakov ter so zapisani v skladu s standardom kodne tabele CP1250. Paket, za katerega kontrola ugotovi, da so v osnovnih zapisih uporabljeni nedovoljeni znaki, aplikacija zavrne s kontrolnim zapisom na nivoju paketa z indikatorjem napake »1 – napačna struktura zapisa«.

Množica dovoljenih znakov je:

- številke : 0 1 2 3 4 5 6 7 8 9
- velike črke : A B C D E F G H I J K L M N O P Q R S T U V W X Y Z
- male črke : a b c d e f g h i j k l m n o p q r s t u v w x y z
- šumniki/sičniki : Š Č Ć Ž Đ š č ć ž đ
- posebne črke : Ö Ü Ä ö ü ä
- dodatni znaki : ! " # \$ % & () * + , - . / : ; < = > ? SP(presledek)

V primeru napake pri tej kontroli ZC generira **en kontrolni zapis**, kjer je v polju *vrsta zapisa* konstanta „11“, v polju *indikator napak* se nahajajo vrednosti „2“, „3“, „P“, „1“, „O“, „T“, „Z“, „S“, v polju *id zapisa* (kjer se pojavi napaka) pa se nahaja konstanta „000000000000000000“. ZC po vsaki ugotovljeni napaki paket zavrne in **ne izvaja** nadaljnjih kontrol.

Primer kontrolnega zapisa ob ugotovljeni napaki pri kontroli na nivoju paketa (napačna dolžina zapisa):

11.....1.....000000000000000000.....

7.2. Kontrole na nivoju osnovnih zapisov

Paketu, ki uspešno "prestane" kontrolo na nivoju paketa, sledi **kontrola na nivoju osnovnih zapisov**. Koraki in vrstni red kontrol na nivoju osnovnih zapisov, ki se izvajajo pri **vseh storitvah ZC** so naslednji:

- dvojnost podatkov zapisov v paketu na osnovi *id zapisa* (*id zapisa* v paketu ne sme biti podvojen),
- pravilnost kombinacije polj *vrsta informacije* in *status*,
- prisotnost obveznih podatkov v osnovnih zapisih in pravilen format polj posameznih storitev ZC,
- kontrola pravilnega pošiljatelja podatkov v ZC,
- pravilnost generiranja id osnovnega zapisa (velja pri iniciranju podatkov v 1. koraku)
- obstoj poravnalnega računa -banke/poslovnega partnerja z določeno storitvijo v Centralnem registru ZC (neznani poravnalni račun – v Registru ZC ni ustrezne banke oz. računa komitenta ZC, – storitev ni odprta ali je blokirana,...);
- osnovni zapis že obstaja v bazi podatkov ZC po ID-ju,
- kontrola datuma valute,
- ni zapisa s prvim korakom,
- vrednosti v ključnih poljih so spremenjene,
- paket vsebuje produkcijske in testne zapise.

Opomba: Pravilnost pošiljatelja podatkov v ZC se preverja glede na nastavitve v Centralnem registru (info datoteki) za posamezen račun oz. storitev. Pravilnost pošiljatelja se preverja na podlagi računa komitenta ZC oziroma poravnalnega računa v osnovnih zapisih odvisno od storitve in koraka posredovanih podatkov.

Na podlagi *računa komitenta ZC* se preverjajo nastavitve v Centralnem registru (INFO datoteki).

Kontrola na nivoju osnovnih zapisov vsebuje tudi **specifične korake**, ki se izvajajo samo pri **posameznih storitvah ZC** in so naslednji:

- **pri PP (posebne položnice) in PN (posebne nakaznice):**
 - kontrola *datuma vplačila* pri PP oz. *datuma izplačila* pri PN se izvaja samo v prvem koraku. Kontrola datuma vplačila/izplačila, ki se nahaja v osnovnih zapisih (DV) mora biti manjši ali enak dejanskemu datumu prejetih podatkov v ZC (DD),
$$DV \leq DD$$
 - osnovni zapis že obstaja v bazi ali v paketu po vsebini (enoličnost kombinacije naslednjih podatkov): *vrsta zapisa, oznaka knjiženja, datum, znesek, račun komitenta ZC, referenčna številka, poravnalni račun, zaporedna št. vplačilnega dnevnika, enota, operater/blagajnik.*
- **pri DO (direktne odobritve):**
 - kontrola *datuma valute* pri DO se izvaja samo v prvem koraku, v vseh ostalih primerih se vrednosti v polju datum valute ne kontrolira. Kontrola datuma valute vsebuje preverjanje dejanskega datuma prejetih podatkov v ZC (DD) z datumom valute, ki se nahaja v osnovnih zapisih (DV). Razmerje med DD in DV mora biti naslednje:

- ON-LINE obdelava: $DD \text{ (od 00. do 13. ure)} \leq DV \leq DD + 7$
- nočna obdelava: $DD + 1 \text{ (od 13. do 24. ure)} \leq DV \leq DD + 7$

Razlaga:

- v primeru on-line obdelave oziroma za podatke posredovane v ZC med 00. in 13. uro velja, da mora banka ali nakazovalec podatke posredovati v ZC **najprej** sedem dni pred datumom valute oziroma **najkasneje** na datum valute;
- v primeru nočne obdelave oziroma za podatke posredovane v ZC med 13. in 24. uro velja, da mora banka ali nakazovalec podatke posredovati v ZC **najprej** sedem dni pred datumom valute oziroma **najkasneje** en delovni dan pred datumom valute.

➤ **pri DB (direktne obremenitve):**

- kontrola *datuma valute* pri DB se izvaja samo v prvem koraku, v vseh ostalih primerih se vrednosti v polju datum valute ne kontrolira. Kontrola vsebuje preverjanje dejanskega datuma prejetih podatkov (DD) z datumom valute, ki se nahaja v osnovnih zapisih DB (DV). Razmerje med DD in DV mora biti naslednje:

$$DD + 2 \leq DV \leq DD + 7$$

Razlaga: banka ali upnik mora posredovati podatke v ZC **najprej** sedem dni pred datumom valute oziroma **najkasneje** dva delovna dneva pred datumom valute do 24. ure.

- osnovni zapis že obstaja v bazi ali v paketu po vsebini (enoličnost kombinacije naslednjih podatkov): *vrsta zapisa, oznaka knjiženja, datum, znesek, račun komitenta ZC, referenčna številka, poravnalni račun, enota, vrsta posla, partija, vrsta informacije, status, zap. št. DB upnika, zap. št. DB dolžnika.*

➤ **pri TN (trajni nalogi):**

- kontrola *datuma valute* pri TN se izvaja samo v prvem koraku, v vseh ostalih primerih se vrednosti v polju datum valute ne kontrolira. Kontrola vsebuje preverjanje dejanskega datuma prejetih podatkov (DD) z datumom valute, ki se nahaja v osnovnih zapisih TN (DV). Razmerje med DD in DV mora biti naslednje:

- ON-LINE obdelava: $DD \text{ (od 00. do 15. ure)} = DV$

Razlaga:

- v primeru on-line obdelave oziroma za podatke posredovane v ZC med 00. in 15. uro velja, da mora finančna institucija podatke posredovati v ZC **točno** na datum valute (v nasprotnem primeru jih ZC zavrne). ZC prav tako zavrne vse podatke TN posredovane v ZC po 15. uri (med 15. in 24. uro), ne glede na datum valute v zapisih.

➤ **pri PR (preverjanje računov):**

Opomba: datuma se ne kontrolira!

V primeru ugotovljene napake pri tej kontroli ZC **zavrne celoten paket**. Generira kontrolne zapise za zavrnitev paketa in sicer **toliko kontrolnih zapisov, kolikor napačnih osnovnih zapisov je bilo v paketu!** Kontrolni zapisi imajo v polju *vrsta zapisa* konstanto „11“, v polju *indikator napak* se nahajajo vrednosti iz Tabele S9: Šifrant napak. Možni indikatorji napak pri tej kontroli so: „J“, „8“, „O“, „N“, „4“, „B“, „R“, „I“, „K“, „D“, „5“, „6“, „7“ in „S“, v polju *id zapisa* (kjer se pojavi napaka) se nahaja **id tistega osnovnega zapisa za katerega so navedeni indikatorji napak**. Inicijator mora formirati nov paket (št. paketa lahko ostane ista, ker je bil paket zavrnjen in se ni zapisal v bazo podatkov ZC!), kjer prvotnim pravilnim zapisom doda popravljene zapise, lahko pa doda tudi povsem nove zapise.

Primer kontrolnega zapisa ob ugotovljeni napaki pri kontroli na nivoju osnovnih zapisov:

11.....	5D6.....	99999999LLMMDDSSPPZZZZZ.....
11.....	RB.....	99999999LLMMDDSSPPZZZZZ.....

8. PREVZEM PODATKOV IN IZVAJANJE OBDELAV V ZC

8.1. Prevzem podatkov v ZC

Prevzem podatkov v ZC se vrši 24 ur na dan. ZC prevzema podatke vsak delovni dan ter ob sobotah. Nedelje, državni prazniki in drugi dela prosti dnevi predstavljajo nedelavne dni, ko ZC ne prevzema podatkov.

8.2. Izvajanje obdelav v ZC

ZC izvaja obdelave prevzetih podatkov vsak delovni dan ter ob sobotah, po urniku navedenem v Tabeli 1. Nedelje, državni prazniki in drugi dela prosti dnevi predstavljajo nedelavne dni, ko ZC ne izvaja obdelav podatkov. ZC bo podatke za posamezno vrsto storitve obdelal in pripravil za prevzem s strani končnega uporabnika do dogovorjenega roka le v primeru, ko bodo podatki posredovani v ZC v okviru predpisanega urnika, ki je prikazan v Tabeli 1.

Tabela 1: Urnik obdelav podatkov v sistemu ZC VRSTA STORITVE	PODATKI POSREDOVANI V ZC	POGOSTOST OBDELAVE	SKRAJNA URA, KO SO PODATKI OBDELANI IN PRIPRAVLJENI ZA PREVZEM
PP	$H \leq 24.00$	1 x dnevno	06.00 naslednji delovni dan
PN	$H \leq 24.00$	1 x dnevno	06.00 naslednji delovni dan
DO »on-line« obdelava	00.00 < H ≤ 07.00 07.00 < H ≤ 09.00* 09.00 < H ≤ 11.00 11.00 < H ≤ 13.00	vsako drugo polno uro (od 07. do 13. ure)	09.00 isti dan 11.00 isti dan 13.00 isti dan 15.00 isti dan
»nočna obdelava«	13.00 < H ≤ 24.00	24.00 uri	06.00 naslednji delovni dan
DB	$H \leq 24.00$	1 x dnevno	06.00 naslednji delovni dan
TN »on-line« obdelava	0.00 < H ≤ 8.00 8.00 < H ≤ 10.00 10.00 < H ≤ 12.00 12.00 < H ≤ 15.00	vsako drugo polno uro (od 08. do 15. ure)	10.00 isti dan 12.00 isti dan 14.00 isti dan 17.00 isti dan
»nočna obdelava«	15.00 < H ≤ 24.00	24.00 uri	06.00 naslednji delovni dan
preverjanje računov FO pri bankah	00.00 < H ≤ 10.00 10.00 < H ≤ 24.00	ob 10.00 uri ob 24.00 uri	12.00 isti dan 06.00 naslednji delovni dan
INFO datoteka	/	1 x dnevno	06.00 naslednji delovni dan

Legenda: H ... ura prejema podatkov v ZC

* primer: podatki za DO so v ZC posredovani ob 8.30, obdelava se izvede ob 9.00 obdelani podatki so na voljo za prevzem ob 11.00.

9. ARHIVIRANJE PODATKOV IN REŠEVANJE REKLAMACIJ

9.1. Arhiviranje

Zbirni center bo zagotavljal arhiviranje izhodnih podatkov (izhodnih datotek) iz ZC o poslovanju z NPI prek ZC za dobo petih (5) let. Po preteku omenjenega obdobja bo Zbirni center podatke uničil.

Arhiv izhodnih datotek ZC bo Zbirni center uporabljal za potrebe:

- izdelave statističnih poročil,
- reševanje reklamacij
- ponovne priprave za prevzem že posredovanih podatkov.

9.2. Reševanje reklamacij

Zbirni center bo reševal reklamacije **podatkovnega toka**, ki jih bo prejel s strani bank in poslovnih partnerjev (ali njihovih pooblaščenih posrednikov), ki z Zbirnim centrom poslujejo **neposredno**.

Reklamacij iz naslova denarnega toka Zbirni center ne bo reševal. Za reševanje reklamacij iz naslova denarnega toka je pristojna izključno banka.

Reklamacije bodo obravnavane le na osnovi prejetih zahtevkov za rešitev reklamacij prek navadne ali elektronske pošte. Zahtevek mora obvezno vsebovati minimalne zahtevane podatke. To je **številka paketa** oziroma podatki s katerimi ZC lahko identificira posredovane pakete, to so: datum, storitev, davčna številka pošiljatelja podatkov, davčna številka iniciatorja podatkov, id enega izmed osnovnih zapisov iz paketa,....

9.2.1. Roki za reševanje reklamacij

Zbirni center bo reklamacije, na osnovi prejetih zahtevkov za rešitev reklamacij reševal:

- **za podatke posredovane manj kot mesec dni nazaj najkasneje v treh delovnih dneh** od dneva prejetega zahtevka za rešitev reklamacije,
- **za podatke posredovane več kot en mesec in manj kot eno leto nazaj najkasneje v petih delovnih dneh** od dneva prejetega zahtevka za rešitev reklamacije,
- **za podatke posredovane več kot eno leto dni nazaj najkasneje v desetih delovnih dneh** od dneva prejetega zahtevka za rešitev reklamacije.

9.2.2. Kontrolni zapis za ponovitev prenosa podatkov - vrsta zapisa "22"

Kontrolni zapis z zahtevo po ponovni pripravi za prevzem že posredovanih izhodnih podatkov lahko v Zbirni center posreduje samo tisti udeleženec v sistemu ZC, ki podatke prejema **neposredno iz ZC**. Iniciator omenjenega kontrolnega zapisa je lahko:

- poslovni partner ali banka, ki izmenjuje podatke neposredno z ZC,
- pooblaščen prejemnik podatkov določenega poslovnega partnerja (pogodbena banka ali tretji - npr. računovodski servis,...), ki izmenjuje podatke neposredno z ZC.

S kontrolnim zapisom lahko iniciator zahteva ponovno pripravo za prevzem že posredovane izhodne datoteke **za največ en mesec nazaj od dneva prvotno prejetih podatkov**. Zbirni center bo paket pripravil za ponoven prevzem v roku **dveh delovnih dni** od dneva prejetega kontrolnega zapisa.

10. MINIMALNI VARNOSTNI ELEMENTI IN VARSTVO OSEBNIH PODATKOV

Udeleženci v sistemu poslovanja prek ZC se morajo zavedati tveganj pri poslovanju prek Interneta. Upoštevati morajo mednarodne standarde ter domačo zakonodajo.

Zagotovljena mora biti torej varnost v skladu z Zakonom o elektronskem poslovanju in elektronskemu podpisu ter Uredbo o pogojih za elektronsko poslovanje in elektronsko podpisovanje. Celotno delovanje ZC mora biti v skladu z Zakonom o varstvu osebnih podatkov.

11. STANDARDI IN POSTOPKI IZMENJAVE PODATKOV

11.1. Splošno

V sistemu ZC nastopa več različnih struktur zapisov:

1. vodilni zapis (enoten za vse vrste storitev)
2. zbirni zapis (enoten za vse vrste storitev)
3. kontrolni zapis (enoten za vse vrste storitev)
4. informativni zapis (INFO datoteka - vključitev novih poslovnih partnerjev v ZC)
5. osnovni zapis za PP in PN
6. delni zbirni zapis za PP in PN
7. osnovni zapis za DO
8. delni zbirni zapis za DO
9. zapis za preverjanje računov fizičnih oseb pri bankah (PR)
10. osnovni zapis za DB
11. delni zbirni zapis za DB
12. osnovni zapis za TN
13. delni zbirni zapis za TN

Dolžina zapisov:

Vsi zapisi v paketu so enotne dolžine 193 znakov. Za prehod v novo vrstico - CRLF je potrebno uporabiti ascii kontrolne znake ODOA (HEX).

Opomba: Ker je NDM podatkovni strežnik v ZC na UNIX platformi so kontrolni znaki podatkov, ki se prenašajo po tej komunikacijski poti, prilagojeni omenjeni platformi.

Standard kodne tabele CP1250 (množica dovoljenih znakov):

Zapisi v paketu morajo vsebovati le znake iz množice dovoljenih znakov (opisano v poglavju 7.1. tega gradiva), ki morajo biti zapisani v skladu s standardom kodne tabele CP1250 (pripadajoče heksadecimalne vrednosti).

Sestava paketov

Izmenjava podatkov v sistemu ZC poteka v paketih – paketna izmenjava podatkov. Paket sme vsebovati le osnovne zapise za eno storitev! Obvezna sestava vsakega vhodnega paketa v ZC je **vodilni zapis** (Tabela 4), eden ali več osnovnih zapisov (za katerokoli inštrument NPI; PP, PN, DO, DB, PR, TN) ter **zbirni zapis** (Tabela 5).

Primer vhodnega paketa za storitev direktne odobritve - DO (vrsta zapisa „03“):

```
90.....vodilni zapis
03.....osnovni zapis
03.....osnovni zapis
03.....osnovni zapis
99.....zbirni zapis
```

Pri izhodnih paketih iz ZC se v obdelavah ZC obveznim zapisom iz vhodnega paketa dodajo še delni zbirni zapisi (DZZ), ki jih od odvisno od posamezne storitve generira Zbirni center pri obdelavi prvega oz. drugega koraka (podrobnosti opisane v poglavju Delni zbirni zapisi).

Primer izhodnega paketa DO iz ZC z dodanim DZZ:

```
90.....vodilni zapis
03.....osnovni zapis
03.....osnovni zapis
03.....osnovni zapis
93.....delni zbirni zapis
99.....zbirni zapis
```


Informacija o uspešnem prevzemu podatkov

Udeleženci v sistemu ZC dobijo informacijo o uspešnem prenosu podatkov preko kontrolnih zapisov. Zbirni center za vsak prejeti paket pošiljatelju posreduje kontrolni zapis (KZ) po isti komunikacijski poti kot je prejel podatke. Izdelava kontrolnih zapisov ni odvisna od urnika obdelav in se izdela takoj po prevzemu vhodnih podatkov (cca. v roku 30 min., odvisno od izbranega načina izmenjave podatkov). Oznake „vrsta zapisa“ določajo pravilnost posredovanih paketov in so naslednje:

00.....kontrolni zapis – paket je pravilen

11.....kontrolni zapis - paket je napačen

Označevanje osnovnih zapisov

Vsak osnovni zapis dobi ob nastanku enolično določeno vrednost v sistemu - **id zapisa**, ki jo generira iniciator po ključu, ki je prikazan v Tabeli 3. Vrednost *id zapisa* enolično določa zapis in ostane nespremenjena v vseh korakih obdelave od iniciatorja do končnega uporabnika.

Označevanje paketov

Paketi vsebujejo enolično oznako **številka paketa**, ki jo generira iniciator podatkov po ključu, ki je prikazan v Tabeli 3 in v sistemu ne sme biti ponovljiva. Številka paketa se lahko spremeni v obdelavah pri pogodbeni banki, ko le ta "prepakira" podatke za svojega poslovnega partnerja, ter v VSEH obdelavah Zbirnega centra.

ZC pri generiranju številke paketa vedno uporabi (na prvih osmih mestih) davčno številko (DŠ) **končnega uporabnika podatkov**.

Banka, ko hkrati nastopa v vlogi pogodbene in matične banke iz DŠ, ki se nahaja v številki paketa ugotovi ali so podatki namenjeni banki za obdelavo (npr. izvedbo DB na računu komitenta) ali poslovnemu partnerju, ki podatke izmenjuje preko pogodbene banke.

Primer:

- Če je v številki paketa **davčna številka banke**, potem gre za paket, **ki je namenjen banki** in ga mora obdelati.
- Če je v številki paketa **davčna številka poslovnega partnerja**, potem gre za paket, ki vsebuje že obdelane podatke in jih mora **banka le posredovati končnemu prejemniku**.

Tudi ko komitenti ZC izmenjujejo podatke preko izbranega posrednika (pogodbene banko ali drugega posrednika, npr.: računovodskega servisa,...), ZC pripravi pakete za posamezne komitente (DŠ komitenta ZC) in jih posreduje posredniku.

Format polj

Polja v zapisih so lahko C – tekstovnega ali N – numeričnega tipa za katere veljajo naslednje značilnosti.

C = tekstovni (poravnava levo; če ni podatka, se polje zapolni s presledki),

N = numerični (polje mora biti zapolnjeno z vodilnimi ničlami oz. ničlami v celoti, če ni podatka)

Opozorilo: Če se v zapisu na mestu numeričnega polja nahajajo presledki in ne ničle, bo ZC paket, ki vsebuje takšen zapis, zavnil z indikatorjem napake „N“ (nepravilna struktura zapisa).

Skupni šifranti

Vsi šifranti in njihove vrednosti, omenjeni v strukturah slogov, se nahajajo v gradivu »Šifranti«. Šifranti so nadgradljivi in se bodo sproti dopolnjevali.

V tabeli 3 so opisane značilnosti in struktura posameznih polj, ki so skupna in veljajo za vse zapise, ki so navedeni v nadaljevanju tega gradiva.

Tabela 3: Skupne značilnosti posameznih polj v strukturah slogov

Polje	Dolžina zapisa	Značilnost
vrsta zapisa	2	uporabi se vrednost iz Tabele S1 - Šifrant vrste zapisov, polje vrsta_zap
id zapisa (uporabi se v osnovnih zapisih)	24	enolično določena vrednost za vsak zapis v sistemu ZC; oblika zapisa: 99999999LLMMDDSSPPZZZZZZ, kjer pomeni: 99999999 - davčna številka iniciatorja LL - dvomestna oznaka za leto MM - dvomestna oznaka za mesec DD - dvomestna oznaka za dan SS - uporabi se vrednost iz Tabele S1 - Šifrant vrste zapisov, polje vrsta_zap PP - zaporedna številka paketa v okviru ene storitve znotraj enega dne ZZZZZZ - zaporedna številka osnovnega zapisa znotraj paketa
številka paketa (uporabi se v vodilnih, zbirnih in delnih zbirnih zapisih)	18	enolično določena vrednost za vsak paket transakcij v sistemu ZC; oblika zapisa: 99999999LLMMDDSSPP, kjer pomeni: 99999999 - davčna številka iniciatorja oz. končnega uporabnika v primeru, ko to vrednost generira ZC LL - dvomestna oznaka za leto MM - dvomestna oznaka za mesec DD - dvomestna oznaka za dan SS - uporabi se vrednost iz Tabele S1 - Šifrant vrste zapisov, polje vrsta_zap PP - zaporedna številka paketa v okviru ene storitve znotraj enega dne
oznaka knjiženja	1	uporabi se vrednost iz Tabele S2 - Šifrant vrste knjiženja, polje id_knjiz
datum	8	oblika zapisa je naslednja : LLLLMMDD, kjer pomeni LLLL - štirimestna oznaka za leto MM - dvomestna oznaka za mesec DD - dvomestna oznaka za dan
znesek	15	znesek je zapisan skupaj z dvema decimalkama, brez decimalnih vejic, z vodilnimi ničlami (13 + 2)
oznaka valute		uporabi se vrednost mednarodno veljavnih oznak za valute ("705" = SIT, "978" = EUR,...); po 01.01.2007 se uporablja konstanta "978"
račun komitenta ZC	18	vpiše se TRR banke oz. TRR poslovnega partnerja
enota	3	enota banke
vrsta posla	2	uporabi se vrednost iz Tabele S3 - Šifrant vrste posla, polje vrsta_posla
šifra prejemka/izdatka	5	uporabi se vrednosti iz Tabele S12 - Standardizirani šifrant prejemkov/izdatkov BS, polje sif_P_I

Opomba: Kljub zakonski spremembi strukture davčne številke z dne 1.5.2004 iz 8 na 10 mest (dodana oznaka SI na prvi dve mesti nove strukture DŠ), strukture zapisov za izmenjavo podatkov preko ZC, ki vsebujejo DŠ ostajajo nespremenjene, kar pomeni, da se za DŠ uporablja še naprej samo 8 številčnih znakov brez predznaka SI.

11.2. Strukture zapisov, ki so enotne za vse vrste storitev

Pri vseh storitvah ZC so enotne naslednje strukture zapisov:

- vodilni zapis
- zbirni zapis
- kontrolni zapis
- delni zbirni zapis
- informativni zapis

Tabele, kjer so opisane strukture zapisov, vsebujejo podatke:

- **polje** – ime polja,
- **tip** – tip zapisa,
- **zac** – začetno mesto polja v zapisu,
- **dolžina** – število mest, ki jih vsebuje polje,
- **obveznost** – ali je podatek v polju obvezen ali neobvezen
- **opis polja – vsebina** – kratek opis vsebine polja,
- **nabor vrednosti – format** - vrednosti, ki se lahko nahajajo v tem polju,
- **spremembe** - ali je sprememba vrednosti v polju med obdelavo posamezne transakcije dovoljena.

11.2.1. Vodilni zapis

Vsak paket obvezno začneja VODILNI ZAPIS, katerega vsebina in dolžina je enotna za vse vrste storitev. Struktura vodilnega zapisa je prikazana v Tabeli 4.

Tabela 4: Struktura vodilnega zapisa

polje	tip	zac	dolžina	obveznost	opis polja - vsebina	nabor vrednosti - format	spremembe
vrsta zapisa	C	1	2	DA	oznaka vodilnega zapisa	"90"	NE
številka paketa	N	3	18	DA	številka paketa	99999999LLMMDDSSPP	NE
število transakcij	N	21	6	NE	uporabi se konstanta	"000000"	NE
oznaka knjiženja	N	27	1	DA	uporabi se konstanta	„0"	NE
datum	N	28	8	DA	datum kreiranja vodilnega zapisa	LLLLMMDD	DA
ura	N	36	6	DA	ura kreiranja vodilnega zapisa	HHNNSS	DA
prazno	C	42	152	NE			

Primer:

Podjetje LORA d.o.o.; davčna št.: 47851716; dan in ura kreiranja vodilnega zapisa: 05.11.2002, 11:30:26; storitev: DO, 1. paket

9047851716021105030100000020021105113026.....

11.2.2. Zbirni zapis

Vsak paket obvezno zaključuje ZBIRNI ZAPIS, ki omogoča nadzor nad celovitostjo posredovanih podatkov. Vsebina in dolžina tega zapisa je enotna za vse vrste storitev. Struktura zbirnega zapisa je prikazana v Tabeli 5.

Tabela 5: Struktura zbirnega zapisa

polje	tip	zac	dolžina	obveznost	opis polja - vsebina	nabor vrednosti – format	spremembe
vrsta zapisa	C	1	2	DA	oznaka zbirnega zapisa	"99"	NE

številka paketa	N	3	18	DA	številka paketa	99999999LLMMDDSSPP	NE
število transakcij	N	21	6	DA	št. transakcij znotraj enega paketa (brez delnih zbirnih zapisov!)		DA
oznaka knjiženja	N	27	1	DA	uporabi se konstanta	„0“	NE
datum	N	28	8	DA	datum kreiranja zbirnega zapisa	LLLLMMDD	DA
znesek	N	36	15	DA	skupni znesek vseh transakcij znotraj enega paketa, ne glede na oznako knjiženja (brez delnih zbirnih zapisov)		DA
oznaka valute	N	51	3	DA	uporabi se konstanta	„978“	NE
prazno	C	54	140	NE			

Primer:

Podjetje LORA d.o.o.; davčna št.: 47851716; dan in ura kreiranja zbirnega zapisa: 05.11.2002; storitev: DO, 1. paket; št. transakcij: 13; znesek vseh transakcij:12345678,00

99478517160211050301000013020021105000001234567800978.....

11.2.3. Kontrolni zapis

Zbirni center za vsak prejeti paket pošiljatelju posreduje odgovor v obliki kontrolnega zapisa (KZ). S kontrolnim zapisom pa lahko banke ali poslovni partnerji (tisti, ki z ZC podatke izmenjujejo neposredno) v ZC podajo tudi zahtevo za ponovno posredovanje že posredovanega izhodnega paketa. Iz oznake „vrsta zapisa“ je razvidna vrsta kontrolnega zapisa:

- 00.....kontrolni zapis – paket je pravilen
- 11.....kontrolni zapis – paket je napačen
- 22.....kontrolni zapis – zahteva po ponovitvi posredovanja izhodnega paketa

Struktura kontrolnega zapisa je prikazana v Tabeli 6.

Tabela 6: Struktura kontrolnega zapisa

polje	tip	zac	dolžina	obveznos t	opis polja – vsebina	nabor vrednosti - format
vrsta zapisa	C	1	2	DA	- oznaka za pravilen paket - oznaka za napačen paket - oznaka z zahtevo po ponovnem posredovanju že posredovanega izhodnega paketa	„00“ „11“ „22“
številka paketa	N	3	18	DA	številka paketa	99999999LLMMDDSSPP
število transakcij	N	21	6	DA	- v KZ za pravilen paket in v KZ z zahtevo po ponovni pripravi za prevzem je tu dejansko število transakcij v paketu, - v KZ za napačen paket se uporabi konstanta	„000000“
oznaka knjiženja	N	27	1	DA	uporabi se konstanta	„0“
datum	N	28	8	DA	datum kreiranja kontrolnega zapisa	LLLLMMDD
znesek	N	36	15	DA	- v KZ za pravilen paket in v KZ z zahtevo po ponovni pripravi za prevzem je tu dejanski znesek vseh transakcij v paketu, ne glede na oznako knjiženja, - v KZ za napačen paket se uporabi konstanta	„0000000000000000“
oznaka valute	N	51	3	DA	uporabi se konstanta	„978“
indikator napak	C	54	20	NE	ob pregledu paketa se zaporedno označijo napake (uporabijo se vrednosti iz Tabele S9 – Šifrant napak, vrednosti iz polja Ind_nap)	„1“, „2“, „3“, „4“, „5“, „6“, „7“, „8“, „B“, „D“, „I“, „K“, „N“, „O“, „P“, „R“, „T“, „Z“, „J“, „S“
id zapisa (kjer se pojavi napaka)	N	74	24	NE	uporabi se id osnovnega zapisa , katerega napake so nanizane v polju „indikator napak“	99999999LLMMDDSSPPZZZZZZ
prazno	C	98	96	NE		

V primeru **pravičnega paketa** (pošiljatelj paketa prejme KZ z vrsto zapisa „00“) Zbirni center le-tega uvozi v bazo podatkov ZC in ga obdela.

Vrednosti v posameznih poljih kontrolnega zapisa uspešno posredovanega paketa:

- vrsta zapisa: „00“
- številka paketa: **vrednost iz vhodnega paketa**
- število transakcij: **dejansko število transakcij v paketu**
- oznaka knjiženja: „0“ = konstanta
- datum: **datum kreiranja kontrolnega zapisa**
- znesek: **seštevek zneskov vseh transakcij v paketu, ne glede na oznako knjiženja**
- oznaka valute: „978“ = konstanta
- indikator napak: **prazno**

- id zapisa: „00000000000000000000“ = konstanta

Primer:

Podjetje LORA d.o.o.; davčna št.: 47851716; storitev: DO, 1. paket; št. transakcij: 13; znesek vseh transakcij: 12345678,00; datum kreiranja kontrolnega zapisa: 05.11.2002:

00478517160211050301000013020021105000001234567800978	000000000000000000000000

V primeru **napake v paketu** (pošiljatelj paketa prejme KZ z vrsto zapisa „11“) mora pošiljatelj paketa napake odpraviti, popravljen paket pa ponovno posredovati v ZC. ZC napačnih paketov ne beleži v bazi podatkov ZC in jih ne obdeluje, zato se številka paketa v teh primerih lahko ponovi.

ZC nad prejetim paketom izvaja kontrolo na nivoju paketa, ter kontrolo osnovnih zapisov. V primeru **ugotovljene napake na nivoju paketa**, ZC paket v celoti zavrne, pošiljatelju paketa posreduje **en kontrolni zapis za celoten paket**, ter ne izvaja nadaljnjih kontrol. KZ, ki označuje ugotovljeno napako v paketu, ima v polju „vrsta zapisa“ vrednost „11“, v polju „indikator napak“ vsebuje indikator-je napak-e, v polju „id zapisa“ pa je konstanta „00000000000000000000“.

Primer KZ ob ugotovljeni napaki pri kontroli na nivoju paketa:

Podjetje LORA d.o.o.; davčna št.: 47851716; storitev: DO, 1. paket; datum kreiranja kontrolnega zapisa: 05.11.2002, napaka: napačna dolžina osnovnega zapisa (ind. napake = 1):

11478517160211050301000000020021105000000000000009781	000000000000000000000000

Posebnosti pri vrednostih v posameznih poljih kontrolnega zapisa ob ugotovljeni napaki v paketu:

- v primeru, ko v paketu **vodilni zapis ne obstaja**, polje „številka paketa“ dobi vrednost številke paketa iz zbirnega zapisa vhodnega paketa,
- v primeru, ko v paketu **zbirni zapis ne obstaja**, polje „številka paketa“ dobi vrednost številke paketa iz vodilnega zapisa vhodnega paketa;
- v primerih, ko v paketu **ne obstajata niti vodilni niti zbirni zapis**, polje „številka paketa“ dobi naslednjo vrednost:

99999999LLMMDDSSPP

kjer pomeni:

99999999 - „77700000“ = konst („777“ = Bankart)

LL - dvomestna oznaka za leto

MM - dvomestna oznaka za mesec

DD - dvomestna oznaka za dan

SS - „11“ = konst

PP - zaporedna številka kontrolnega zapisa z oznako „11“ znotraj enega dne in začetne oznake „77700000“

Primer KZ ob ugotovljeni napaki pri kontroli na nivoju paketa (ni vodilnega niti zbirnega zapisa (ind. napake = „2“ in „3“)):

117770000021105110100000020021105000000000000097823	000000000000000000000000

Po uspešno prestani kontroli na nivoju paketa, ZC opravi še kontrolo na nivoju osnovnih zapisov. V primeru **ugotovljene napake pri tej kontroli**, ZC paket v celoti zavrne (zavrne vse transakcije iz paketa tako pravilne kot nepravilne!), ter pošiljatelju posreduje **toliko kontrolnih zapisov, kolikor je napačnih osnovnih zapisov**. KZ, ki označuje ugotovljeno napako v paketu, ima v polju „vrsta zapisa“ vrednost „11“, v polju „indikator napak“ ima **zaporedno nanizane indikatorje napak** ugotovljenih znotraj posameznega osnovnega zapisa, v posamezni fazi kontrole (Glej poglavje Kontrole ZC pri izmenjavi podatkov). V polju „id zapisa“ naveden id tistega osnovnega zapisa, katerega napake so navedene v polju „indikator napak“.

Primer KZ za ugotovljeno napako pri kontroli osnovnih zapisov:

Podjetje LORA d.o.o.; davčna št.: 47851716; storitev: DO, 1. paket;; datum kreiranja kontrolnega zapisa: 05.11.2002, **napaka: napačna kombinacija vrsta informacije – status v tretjem osnovnem zapisu paketa (ind. napake = 8):**

11478517160211050301000000020021105000000000000009788

478517160211050301000003

Bankam kontrolnih zapisov o uspešno prejetih paketih ni potrebno generirati. ZC ne bo preverjal uspešnosti posredovanja podatkov na podlago kontrolnih zapisov bank. V primeru, da bo banka generirala KZ za prejete napačne podatke bo Zbirni center KZ sprejel in ukrepal v skladu z vsebino prejetega KZ-ja.

Kontrolni zapis **z zahtevo po ponovni pripravi za prevzem že posredovanih izhodnih paketov** – vrsta zapisa je „22” lahko v ZC posreduje banka ali poslovni partner (prejemnik podatkov, ki neposredno posluje z ZC) za največ en mesec nazaj od dneva prejetih podatkov.

Vrednosti v posameznih poljih kontrolnega zapisa:

- vrsta zapisa: „22“
- številka paketa: **številka paketa, ki ga prejemnik podatkov želi ponovno prevzeti**
- število transakcij: **vrednost iz paketa, ki ga prejemnik podatkov želi ponovno prevzeti**
- oznaka knjiženja: „0“ = **konstanta**
- datum: **datum kreiranja kontrolnega zapisa**
- znesek: **vrednost iz paketa, ki ga prejemnik podatkov želi ponovno prevzeti**
- oznaka valute: „978“ = **konstanta**
- indikator napak: **prazno**
- id zapisa: „00000000000000000000“ = **konstanta**

Primer KZ z zahtevo po ponovni pripravi za prevzem že posredovanih izhodnih paketov:

Podjetje LORA d.o.o.; davčna št.: 47851716; storitev: DO, 1. paket; št. transakcij: 13; znesek vseh transakcij: 12345678,00; datum kreiranja kontrolnega zapisa: 05.11.2002:

22478517160211050301000013020021105000001234567800978

00000000000000000000000000000000

11.2.4. Delni zbirni zapis

Delne zbirne zapise (DZZ) generira Zbirni center za končnega prejemnika podatkov samo iz transakcij, kjer gre za informacije o **prometnih podatkih**. Delne zbirne zapise ZC generira zaradi lažjega usklajevanja podatkovnega in denarnega toka v bankah. Pomen delnih zbirnih zapisov je odvisen od posamezne storitve ZC. Strukture in pomen DZZ posameznih storitev ZC se nahajajo v nadaljevanju gradiva v poglavju 11.4. - Strukture zapisov storitev Zbirnega centra.

11.2.5. Informativni zapis

Informativni zapisi sestavljajo INFO datoteko, ki je namenjena bankam za osnovno informacijo o vključenih poslovnih partnerjih, njihovih računih in storitvah s katerimi so vključeni v sistem poslovanja prek ZC. Opis INFO datoteke se nahaja v gradivu Centralni register Zbirnega centra.

11.3. Strukture zapisov storitev Zbirnega centra

11.3.1. Posebne položnice - PP in posebne nakaznice² - PN

11.3.1.1. Osnovni zapis za PP in PN

Struktura osnovnega zapisa za PP in PN je prikazana v Tabeli 7.

Tabela 7: Struktura osnovnega zapisa za PP in PN

Polje	obveznost	tip	zac	dolž	opis polja – vsebina	nabor vrednosti - format	spremembe
vrsta zapisa	DA	C	1	2	- oznaka za PP - oznaka za PN	"01" "02"	NE
id zapisa	DA	N	3	24	oznaka osnovnega zapisa	99999999LLMMD DSSPPZZZZZZ	NE
oznaka knjiženja	DA	N	27	1	oznaka vknjižbe	„0“, „1“	DA
datum	DA	N	28	8	datum plačila PP oz. datum izplačila PN		NE
znesek	DA	N	36	15	znesek transakcije		NE
oznaka valute	DA	N	51	3	uporabi se konstanta	„978“	NE
račun komitenta ZC	DA	C	54	18	PP - račun prejemnika sredstev PN - račun nakazovalca sredstev		NE
referenčna številka/sklic	DA	C	72	20 (13)	13 mestni sklic iz PP oz. PN		NE
namen	NE	C	92	35	poljubno besedilo za na izpisek		NE
šifra nakazila	NE	C	127	3	uporabi se vrednost iz Tabele S11 - Šifrant namenov, polje sif_nakazila; (Opomba: šifro 000 se uporablja le v primeru , ko je polje „namen“ izpolnjeno)		NE
poravnalni račun	DA	C	130	15	račun banke, ki je sprejela vplačilo (PP) oz. opravila izplačilo (PN); uporabi se vrednost iz Tabele S10 - Standardiziran šifrant bank, polje Račun pri BS		NE
enota	DA	N	145	3	enota banke, ki je sprejela vplačilo (PP) oz. izvedla izplačilo (PN)		NE
vrsta posla	DA	N	148	2	- v primeru elektronskega vplačila (PP); - v vseh drugih primerih	"80" "01"	NE
prazno	NE	C	150	34			NE
zaporedna št. vplačilnega dnevnika	NE	N	184	5			NE
operater/blagajnik	NE	C	189	5			NE

Izračun kontrolne številke sklica na posebni položnici oz. posebni nakaznici po modulu 11

² Dokler vse banke vključene v sistem izmenjave podatkov NPI prek ZC ne prilagodijo obstoječega sistema v skladu s temi navodili, se uporabljajo obstoječi standardi in načini izmenjave podatkov pri PP in PN.

1. Posamezne številke v podatku sklica (12 mest) se pomnoži z desne proti levi s ponderji 2,3,4,5,6,7,8,9,10,11,12,13.
2. Zmnožek števil in ponderjev seštejemo, seštevek pa delimo z 11.
3. Ostanek deljenja odštejemo od števila 11.
4. Dobljena razlika je kontrolna številka.
5. Če je dobljena razlika 10 ali 11, je kontrolna številka 0.

Primer izračuna kontrolne številke:

sklic	4	0	2	6	8	1	0	0	0	1	2	3
ponder	13	12	11	10	9	8	7	6	5	4	3	2
zmnožek	52	0	22	60	72	8	0	0	0	4	6	6

seštevek delimo z 11	230:11=20 ostane 10

ostanek odštejemo od 11	11 - 10 = 1 = kontrolna številka

sklic s kontrolno številko	4026810001231

11.3.1.2. Postopek izmenjave podatkov pri PP in PN

Iniciator podatkov (banka, hranilnica, HKS) po dnevni obdelavi dnevnika transakcij PP in PN formira pakete s podatki o transakcijah. Paket lahko vsebuje samo transakcije posamezne storitve (podatki za PP in PN morajo biti ločeni med seboj). Pakete pošlje v ZC po dogovorjeni poti v skladu z urnikom izmenjave podatkov za PP in PN (pošiljanje podatkov od 9,00 do 24,00 ure). Če izmenjava podatkov ni mogoča istega dne, se prenos v ZC opravi v prvem naslednjem možnem terminu.

ZC vse prejete podatke različnih iniciatorjev združi ter formira nove pakete za posamezne končne uporabnike (poslovne partnerje). Vodilnemu, zbirnemu in več osnovnim zapisom se doda še toliko delnih zbirnih zapisov, kolikor različnih iniciatorjev (bank) je posredovalo podatke v ZC.

Primer vhodnega paketa v ZC s podatki o PP

```

90.....vodilni zapis
01.....osnovni zapis za PP iz banke A
01.....osnovni zapis za PP iz banke A
01.....osnovni zapis za PP iz banke A
01.....osnovni zapis za PP iz banke A
01.....osnovni zapis za PP iz banke A
01.....osnovni zapis za PP iz banke A
99.....zbirni zapis

```

Primer izhodnega paketa iz ZC s podatki o PP za končnega uporabnika – npr. Elektro (opravljeni sta bili dve vplačili za npr. Elektro pri treh različnih bankah) :

90.....vodilni zapis
 01.....osnovni zapis za PP iz banke A
 01.....osnovni zapis za PP iz banke A
 91.....delni zbirni zapis za PP iz banke A
 01.....osnovni zapis za PP iz banke B
 01.....osnovni zapis za PP iz banke B
 91.....delni zbirni zapis za PP iz banke B
 01.....osnovni zapis za PP iz banke C
 01.....osnovni zapis za PP iz banke C
 91.....delni zbirni zapis za PP iz banke C
 99.....zbirni zapis

11.3.1.3. Delni zbirni zapis za PP in PN

Struktura delnega zbirnega zapisa (DZZ) za PP in PN je prikazana v Tabeli 8.

Tabela 8: Struktura delnega zbirnega zapisa za PP in PN

Polje	tip	zac	dolž	obveznost	opis polja - vsebina	nabor vrednosti - format
vrsta zapisa	C	1	2	DA	- oznaka DZZ za PP - oznaka DZZ za PN	“91” “92”
številka paketa	N	3	18	DA	številka paketa	99999999LLMMDDSSPP
število transakcij	N	21	6	DA	skupno število transakcij v okviru enega iniciatorja podatkov in enega datuma valute	
oznaka knjiženja	N	27	1	DA	oznaka vknjižbe	„0“, „1“
datum	N	28	8	DA	datum vplačila PP oz. datum izplačila PN	LLLLMMDD
znesek	N	36	15	DA	absolutna vrednost vseh transakcij v okviru ene banke in enega datuma valute	
oznaka valute	N	51	3	DA	uporabi se konstanta	„978“
račun komitenta ZC	C	54	18	DA	račun komitenta ZC iz osnovnih zapisov	
referenčna številka/sklic	C	72	20	DA	ZC za končnega uporabnika (podjetje) generira sklic virnanskega naloga po standardni obliki sklica, uporabi se vrednost iz Tabele S1 – Šifrant vrste zapisov, polje sklic	
namen	C	92	35	NE	kratak naziv iniciatorja podatkov	
šifra nakazila	N	127	3	NE	uporabi se konstanta	“000”
poravnalni račun	C	130	15	DA	TRR račun banke, ki je sprejela vplačilo (PP) oz. izvedla izplačilo (PN); uporabi se vrednost iz Tabele S10 - Standardizirani šifrant bank, polje Račun pri BS	
prazno	C	145	49	NE		

Postopek kreiranja delnih zbirnih zapisov za PP oz. PN

Podatki o PP oz. PN, ki so uspešno prestali kontrole Zbirnega centra, se importirajo v bazo PP oz. PN in čakajo na obdelavo.

ZC združi prejete podatke o vplačilih po PP različnih bank - iniciatorjev ter formira nov paket za vsakega končnega uporabnika - poslovnega partnerja (glede na **račun komitenta ZC**).

Ravno tako ZC združi podatke o izplačilih prek PN različnih bank - iniciatorjev ter formira nov paket za vsakega končnega uporabnika - poslovnega partnerja (glede na **račun komitenta ZC**).

Vsak paket namenjen končnemu uporabniku iz naslova PP ali PN vsebuje: vodilni in zbirni zapis, osnovne zapise posameznih bank – iniciatorjev podatkov in na koncu osnovnih zapisov posameznih bank delni zbirni zapis. Delne zbirne zapise dobimo tako, da grupiramo podatke znotraj enega paketa (en prejemnik podatkov = poslovni partner) po naslednjih poljih osnovnih zapisov:

- račun komitenta ZC
- datum
- oznaka valute
- poravnalni račun

Pri delnih zbirnih zapisih za PP oz. PN se skupni znesek računa na naslednji način:

POLJE	Opis
ŠTEVILO TRANSAKCIJ	skupno število transakcij v okviru ene banke in enega datuma valute
ZNESEK	skupni znesek vseh knjiženih transakcij z oznako knjiženja „0“ minus skupni znesek vseh storniranih transakcij z oznako knjiženja „1“.

V kolikor je **znesek pozitiven** vnesemo v polje „oznaka knjiženja“ vrednost „0“, v kolikor je **znesek negativen** pa v polje „oznaka knjiženja“ vnesemo vrednost „1“.

Od vrednosti v polju „oznaka knjiženja“ je odvisna definicija delnega zbirnega zapisa za PP oz. PN, ki je naslednja:

➤ **delni zbirni zapisi za PP**

Iz delnih zbirnih zapisov za PP z vrednostjo „0“ v polju „oznaka knjiženja“ je razvidno, koliko denarnih sredstev mora končni uporabnik podatkov prejeti od posamezne banke.

Iz delnih zbirnih zapisov za PP z vrednostjo „1“ v polju „oznaka knjiženja“ je razvidno, koliko denarnih sredstev mora končni uporabnik nakazati posamezni banki (posledica stornacij).

➤ **delni zbirni zapisi za PN**

Iz delnih zbirnih zapisov za PN z vrednostjo „0“ v polju „oznaka knjiženja“ je razvidno, koliko denarnih sredstev mora končni uporabnik podatkov nakazati posamezni banki.

Iz delnih zbirnih zapisov za PN z vrednostjo „1“ v polju „oznaka knjiženja“ je razvidno, da končnemu uporabniku ni potrebno nakazati denarnih sredstev banki, ker gre za storno vknjižbo predhodno prejetega paketa.

Primer delnega zbirnega zapisa PP, ki ga ZC posreduje podjetju LORA, pripada pa transakcijam opravljenim na A banki:

Podjetje LORA d.o.o.; davčna št.: 47851716; število transakcij v paketu: 13, datum vplačila po PP: : 05.11.2002, znesek: absolutna vrednost znaša 555555,00 EUR; račun komitenta ZC: 020103344556622; sklic za Abanko: 6050000-901-061102

91478517160211050101000013020021105000000055555500978020103344556622 6050000-901-061102 Abanka.....000.....

11.3.2. *Direktne odobritve - DO*

11.3.2.1. *Osnovni zapis za DO*

Struktura osnovnega zapisa za DO je prikazana v Tabeli 9.

Tabela 9: Struktura osnovnega zapisa za DO

polje	tip	zac	dolž	obveznost	opis polja - vsebina	nabor vrednosti - format	spremembe
vrsta zapisa	C	1	2	DA	oznaka za DO	"03"	NE
id zapisa	N	3	24	DA	oznaka osnovnega zapisa	99999999LLMMDDS SPPZZZZZZ	NE
oznaka knjiženja	N	27	1	DA	uporabi se konstanta	„0“	NE
datum	N	28	8	DA	datum valute	LLLLMMDD	NE
znesek	N	36	15	DA	znesek transakcije		NE
oznaka valute	N	51	3	DA	uporabi se konstanta	„978“	NE
račun komitenta ZC	C	54	18	DA	Transakcijski račun nakazovalca sredstev – račun poslovnega partnerja		NE
referenčna številka	C	72	20	NE	npr. EMŠO ali druga oznaka, ki enolično določa upravičenca		NE
namen	C	92	35	NE	poljubno besedilo za na izpisek		NE
šifra nakazila	C	127	3	NE	uporabi se vrednost iz Tabele S11 - Šifrant namenov, polje <i>sif_nakazila</i> ; (Opomba: šifro 000 se uporablja le v primeru , ko je polje „namen“ izpolnjeno)		NE
poravnalni račun	C	130	15	DA	TRR račun prejemnika sredstev oz. TRR poravnalne banke, pri kateri ima prejemnik sredstev odprt račun, če prejemnik še nima TRR računa		DA
enota	N	145	3	NE	- v primeru, ko prejemnik sredstev nima TRR računa se vpiše enota banke kjer je odprt račun, - v primeru, ko ima prejemnik sredstev TRR račun se uporabi konstanta	“000”	NE
vrsta posla	N	148	2	DA	- v primeru, ko prejemnik sredstev nima TRR računa se uporabijo vrednosti iz Tabela S3 – Šifrant vrste posla, polje <i>vrsta_posla</i> , - v primeru, ko ima prejemnik sredstev TRR račun se uporabi	“11”, “13”, “14”, “15”, “16”, “21”, “25”, “31”, “32”, “33”, “52”, “53”, “54”, “55”, “56”, “57”, “58”, “59”, “88” “00” ali “10”	NE
partija	N	150	10	NE	*razlaga pod tabelo		NE
šifra prejemka/izdatka	C	160	5	NE	prazno		NE
vrsta informacije	N	165	2	DA	uporabi se vrednost iz Tabele S4 - Šifrant vrst informacij, polje <i>vrsta_inf</i>	„01“	NE
status	N	167	2	DA	uporabi se vrednost iz Tabele S5 - Šifrant statusov, polje <i>status</i>	„01“, „03“, „05“, „12“, „13“, „52“	DA
prazno	C	169	20	NE			NE

polje	tip	zac	dolž	obveznost	opis polja - vsebina	nabor vrednosti - format	spremembe
operater/blagajnik	C	189	5	NE			NE

* V polje "partija" se v primeru, ko je v polju "poravnalni račun" TRR račun fizične osebe, uporabi konstanta "0000000000", v ostalih primerih se v polje polni partija TR oziroma partija dokumenta posamezne vrste posla (npr. pri nakazilu kredita – partija kredita,...).

11.3.2.2. Postopek izmenjave podatkov za DO

Iniciator (nakazovalec sredstev) formira paket s podatki DO. Paket na dogovorjen način posreduje v ZC. ZC vse prejete podatke za DO različnih iniciatorjev združi ter formira nove pakete za posamezne matične banke – banke, pri katerih se vodijo računi upravičencev. Paket za določeno matično banko poleg vodilnega, zbirnega in poljubnega števila osnovnih zapisov vsebuje še toliko delnih zbirnih zapisov z oznako „93“, kolikor iniciatorjev je poslalo podatke za DO v ZC.

Primer vhodnega paketa v ZC s podatki DO

```
90.....vodilni zapis
03.....osnovni zapis za DO
03.....osnovni zapis za DO
03.....osnovni zapis za DO
99.....zbirni zapis
```

Primer izhodnega paketa iz ZC s podatki DO za matično banko (v ZC so prispeli podatki o nakazilih DO od treh iniciatorjev, prejemniki sredstev pa imajo račune v tej matični banki) :

```
90.....vodilni zapis
03.....osnovni zapis za DO od posl. part. A
03.....osnovni zapis za DO od posl. part. A
93.....delni zbirni zapis za DO
03.....osnovni zapis za DO od posl. part. B
03.....osnovni zapis za DO od posl. part. B
93.....delni zbirni zapis za DO
03.....osnovni zapis za DO od posl. part. C
03.....osnovni zapis za DO od posl. part. C
93.....delni zbirni zapis za DO
99.....zbirni zapis
```

Poleg tega mora ZC vse delne zbirne zapise enega iniciatorja poslati pogodbeni banki, kjer ima ta iniciator odprt transakcijski račun.

Matična banka na podlagi prejetega delnega zbirnega zapisa po prejemu kritja preveri skladnost podatkovnega in denarnega toka ter v primeru skladnosti nakaže sredstva v dobro računa upravičenca.

Če matična banka ugotovi neskladnost denarnega in podatkovnega toka, podatkovni tok zavrne (uporabi status 05) denarni tok pa rešuje z nakazovalcem.

V primeru uspešno opravljenih plačilnih instrukcij DO je storitev DO zaključena. V primeru neuspešno izvedenih transakcij DO oz. v primeru spremembe računa prejemnika sredstev v TRR račun, matična banka kreira povratne informacije za iniciatorja in jih posreduje v ZC (način kreiranja povratne informacije je podrobno opisan v poglavju „Generiranje delnega zbirnega zapisa za DO z oznako „63““). ZC podatke povratnih informacij iz vseh matičnih bank združi, ter kreira pakete za posamezne iniciatorje, kjer se vodilnemu, zbirnemu in določenemu številu osnovnih zapisov povratnih informacij doda še toliko DZZ z oznako „63“, kolikor različnih matičnih bank je posredovalo informacije o neuspešno izvedenih transakcijah DO kljub prejemu kritja za nakazila DO. Delne zbirne zapise za neuspešno izvedene transakcije DO kreiramo samo iz transakcij, kjer se pričakuje vračilo denarnih sredstev iz naslova neuspešno izvedenih DO. V primeru, ko gre za povratno informacijo o spremembi tekočega računa v TRR

račun in v primeru, ko gre za zavrnitev podatkovnega toka zaradi neskladnosti denarnega in podatkovnega toka (matična banka ni prejela zadostnega denarnega kritja) se delni zbirni zapisi ne kreirajo.

Primer izhodnega paketa iz ZC s podatki neuspešno izvedenih DO za iniciatorja podatkov (v ZC so prispeli podatki o neuspešnih nakazilih DO kljub prejemu kritja za nakazila DO od treh matičnih bank) :

```
90.....vodilni zapis
03.....osnovni zapis za DO iz banke A
03.....osnovni zapis za DO iz banke A
63.....delni zbirni zapis DO
03.....osnovni zapis za DO iz banke B
03.....osnovni zapis za DO iz banke B
63.....delni zbirni zapis DO
03.....osnovni zapis za DO iz banke C
03.....osnovni zapis za DO iz banke C
63.....delni zbirni zapis DO
99.....zbirni zapis
```

Urniki izmenjave podatkov DO:

1. ON-LINE obdelava:

- Podatki DO, ki so v ZC uspešno posredovani med 00. in 13. uro bodo vključeni v t.i. online obdelavo, ki se izvaja vsako drugo polno uro med 7. in 13. uro. Če poslovni partner izmenjuje podatke preko posrednika, mora poskrbeti za pravočasnost posredovanih podatkov in upoštevati čas obdelav pri posredniku;
- ZC vse prejete podatke različnih iniciatorjev združi ter formira nove pakete za posamezne matične banke v roku dveh ur od začetka obdelave, v katero so bili uspešno posredovani podatki zajeti;
- matična banka podatke obdela na datum valute ter samo v primeru neuspešno izvedenih transakcij DO oz. spremembe tekočega računa upravičenca v TRR račun iz le-teh generira paket in ga pošlje v ZC;
- ZC podatke v prvi obdelavi DO (po urniku obdelav) obdela in posreduje nakazovalcu oz. pogodbeni banki, v kolikor le-ta nastopa kot posrednik pri izmenjavi podatkov;
- posamezna matična banka bo nakazovalcu vrnila sredstva v skupnem znesku neuspešno realiziranih DO v dobro računa nakazovalca s sklicem odobritve, ki je prikazan v Tabeli S1 – Šifrant vrste zapisov, polje **sklic**, najkasneje naslednji delovni dan od dneva valute do 14. ure.

2. Nočna obdelava:

- Podatki DO, ki so v ZC uspešno posredovani med 13. in 24. uro bodo vključeni v t.i. nočno obdelavo, ki se izvaja ob 24. uri. Če poslovni partner izmenjuje podatke preko posrednika, mora poskrbeti za pravočasnost posredovanih podatkov in upoštevati čas obdelav pri posredniku ;
- ZC vse prejete podatke različnih iniciatorjev združi ter formira nove pakete za posamezne matične banke najkasneje do 06. ure naslednjega delovnega dne;
- matična banka podatke obdela na datum valute ter samo v primeru neuspešno izvedenih transakcij DO oz. spremembe tekočega računa upravičenca v TRR račun iz le-teh generira paket in ga pošlje v ZC;
- ZC podatke v prvi obdelavi DO (po urniku obdelav) obdela in posreduje nakazovalcu oz. pogodbeni banki, v kolikor le-ta nastopa kot posrednik pri izmenjavi podatkov;
- posamezna matična banka bo nakazovalcu vrnila sredstva v skupnem znesku neuspešno realiziranih DO v dobro računa nakazovalca s sklicem odobritve, ki je prikazan v Tabeli S1 – Šifrant vrste zapisov, polje **sklic**, najkasneje naslednji delovni dan od dneva valute do 14. ure.

11.3.2.3. *Možne kombinacije vrsta informacije – status pri DO*

Pri DO se pojavljajo različne kombinacije polj **vrsta informacije** in **status** (glej Tabela A: Tabela možnih kombinacij vrsta informacije – status pri DO). Iz teh kombinacij je iz kolone **korak** razvidno, ali gre za **prvi** ali **drugi korak** iz kolone **smernost** pa je razvidno v kateri smeri potekajo podatki (iniciator preko ZC matični banki ali obratno).

V prvem koraku se transakcija prvič pojavi v sistemu ZC, ko poslovni partner preko ZC pošlje na matično banko prve informacije o DO oz. ko matična banka posreduje preko ZC poslovnemu partnerju zapis v katerem sporoča spremembo zneska anuitete na osnovi administrativne prepovedi.

V drugem koraku transakcija že obstaja v sistemu pri tem gre za povratno informacijo o neuspešno izvedenih DO oz. informacijo o zamenjavi tekočega računa fizične osebe v transakcijski račun, ki jo matična banka posreduje preko ZC poslovnemu partnerju.

Če pride v sistem transakcija, kjer gre za 2. korak, osnovna transakcija (korak 1) pa v sistemu Zbirnega centra ne obstaja, bo taka transakcija zavrnjena z indikatorjem napake "5".

Tabela A: Tabela možnih kombinacij vrsta informacije – status pri DO

Vrsta_inf	status	korak	Smer
			1 = poslovni partner preko ZC proti matični banki 2 = matična banka po obdelavi preko ZC poslovnemu partnerju
01	01	1	1
01	03	2	2
01	05	2	2
01	12	2	2
01	13	2	2
01	52	2	2

11.3.2.4. Delni zbirni zapis za DO

Pri storitvi DO Zbirni center v 1. koraku kreira delni zbirni zapis za banko z oznako „93“ iz katerega je razvidno, koliko sredstev mora komitent ZC nakazati matični banki iz naslova DO. V primeru neuspešno izvedenih direktnih odobritev (2. korak) ZC kreira nov delni zbirni zapis iz neuspešno izvedenih transakcij DO, tokrat za končnega prejemnika podatkov (poslovnega partnerja), z oznako „63“ iz katerega je razvidno, koliko sredstev mora poslovni partner prejeti od matične banke iz naslova neuspešno izvedenih DO. DZZ za DO kreiramo samo iz transakcij, kjer gre za informacije o **prometnih podatkih DO**, ker gre za usklajevanje podatkovnega in denarnega toka.

Struktura delnega zbirnega zapisa za DO je prikazana v Tabeli 10.

Tabela 10: Struktura delnega zbirnega zapisa za DO

polje	tip	zac	dolž	obveznost	opis polja - vsebina	nabor vrednosti - format
vrsta zapisa	C	1	2	DA	- oznaka DZZ za DO za banko (1. korak); - oznaka DZZ za neuspešno izvedene DO za komitenta ZC (2. korak)	„93“ „63“
številka paketa	N	3	18	DA	številka paketa	99999999LLMMDDSSPP
število transakcij	N	21	6	DA	„93“ = skupno število transakcij v okviru ene banke in enega datuma valute „63“ = skupno število neuspešno izvedenih DO (brez transakcij s statusom 52!!) v okviru ene banke in enega datuma valute	
oznaka knjizenja	N	27	1	DA	uporabi se konstanta	„0“
datum	N	28	8	DA	datum valute	LLLLMMDD
znesek	N	36	15	DA	„93“ = skupni znesek transakcij v okviru	

					ene banke in enega datuma valute "63" = skupni znesek neuspešno izvedenih transakcij DO v okviru ene banke in enega datuma valute	
oznaka valute	N	51	3	DA	uporabi se konstanta	„978“
račun komitenta ZC	C	54	18	DA	račun iniciatorja podatkov (račun poslovnega partnerja)	
referenčna številka/sklic	C	72	20	DA	ZC za matično banko oz. iniciatorja podatkov generira sklic virmanskega naloga po standardni obliki sklica; uporabi se vrednost iz Tabele S1 – Šifrant vrste zapisov, polje sklic	
namen	C	92	35	NE	naziv iniciatorja podatkov - poslovnega partnerja	
šifra nakazila	C	127	3	NE	uporabi se konstanta	“000”
poravnalni račun	C	130	15	DA	TRR račun poravnalne banke, uporabi se vrednost iz Tabele S10 - Standardiziran šifrant bank, polje Račun pri BS “93” = račun matične banke - prejemnice sredstev od nakazovalca “63” = račun matične banke, ki vrne sredstva nakazovalcu;	
prazno	C	145	49	NE		

Postopek kreiranja delnih zbirnih zapisov za DO:

1. Generiranje delnega zbirnega zapisa za DO z oznako “93”:

Pri prvi obdelavi transakcij DO v ZC se paketu za **matično** banko poleg vodilnega, zbirnega in poljubnega števila osnovnih zapisov doda še toliko DZZ z oznako „93“, kolikor različnih računov komitentov ZC nastopa v paketu. Delne zbirne zapise za DO z oznako „93“ dobimo tako, da grupiramo podatke znotraj enega paketa (en prejemnik podatkov = matična banka) po naslednjih poljih osnovnih zapisov:

- **poravnalni račun** (če to ni poravnalni račun banke, potem poravnalni račun banke dobimo iz šifranta S10 – Standardizirani šifrant bank, polje Račun pri BS)
- **datum**
- **oznaka valute**
- **račun komitenta ZC**

pri čemer gre za 1. korak in velja:

oznaka knjiženja = 0
vrsta informacije = 01
status = 01

Iz DZZ za DO z oznako „93“ je razvidno, koliko denarnih sredstev mora posamezni iniciator podatkov nakazati matični banki iz naslova DO.

Primer delnega zbirnega zapisa DO, ki ga ZC posreduje matični banki – A banki:

Podjetje LORA d.o.o.; davčna št.: 47851716; število transakcij v paketu: 13, datum kreiranja DZZ: 05.11.2002, znesek: 555555,00 EUR; račun komitenta ZC – račun LORE d.o.o.: 020103344556622; sklic za Abanko: 6050000-903-061102

93478517160211050301000013020021105000000055555500978020103344556622 6050000-903-061102 Lora d.o.o.....000.....

2. Generiranje delnega zbirnega zapisa za DO z oznako “63”:

V primeru neuspešno izvedene transakcije DO (matična banka ne prejme kritja s strani iniciatorja oz. njegove pogodbene banke, nepravilen ali zaprt račun upravičenca, ki posledično pomeni nezmožnost nakazila DO,...) in v primeru zamenjave računa upravičenca v TRR račun, matična banka kreira povratne informacije za posamezne poslovne partnerje najkasneje naslednji delovni dan od poteka datuma valute. Pri tem se v osnovnem zapisu DO obvezno spremeni vrednost v polju **status**. V primeru, ko prejemnik sredstev odpre TRR račun se spremeni tudi vrednost v polju poravnalni račun, ostala polja pa se v primerjavi z osnovnimi transakcijami ne smejo spremeniti, sicer bo takšna transakcija zavrnjena z indikatorjem napake „6“.

ZC prejete podatke zopet prekontrolira. Pri kontroli na nivoju zapisa se pri povratnih transakcijah ne kontrolira datum valute (DV) z datumom prejema podatkov v ZC (DD).

ZC podatke povratnih informacij transakcij DO iz vseh matičnih bank združi ter kreira pakete za posamezne iniciatorje podatkov (poslovne partnerje), kjer se vodilnemu, zbirnemu in določenemu številu osnovnih zapisov doda še toliko DELNIH ZBIRNIH ZAPISOV z oznako „63“, kolikor različnih matičnih bank je posredovalo informacije o neuspešno izvedenih transakcijah DO kljub prejetju denarnih sredstev za izvršitev nakazila DO (račun prejemnika sredstev zaprt, nepravilen,...). Delne zbirne zapise za DO z oznako „63“ dobimo tako, da grupiramo podatke znotraj enega paketa (en prejemnik podatkov = poslovni partner) po naslednjih poljih osnovnih zapisov:

- račun komitenta ZC
- datum
- oznaka valute
- poravnalni račun (če to ni poravnalni račun banke, potem poravnalni račun banke dobimo iz šifranta S10 – Standardizirani šifrant bank, polje Račun pri BS)

pri čemer gre za 2. korak in velja:

oznaka knjiženja	= 0
vrsta informacije	= 01
status	= 03 ali 12 ali 13

Delne zbirne zapise za neuspešno izvedene transakcije DO kreiramo samo iz transakcij, kjer se pričakuje vračilo denarnih sredstev iz naslova neuspešno izvedenih DO, zato zapisi, ki iniciatorju sporočajo, da je prišlo do spremembe računa v TRR račun (status 52) in zapisi, ki iniciatorju sporočajo, da matična banka ni prejela zadostnega kritja s strani iniciatorja oz. njegove pogodbene banke za nakazila DO (status 05), v delnih zbirnih zapisih niso zajeti.

Iz delnih zbirnih zapisov za DO z oznako „63“ je razvidno, koliko denarnih sredstev mora posamezni iniciator podatkov dobiti nazaj od posamezne matične banke iz naslova neuspešno izvedenih DO.

Primer delnega zbirnega zapisa DO, ki ga ZC posreduje podjetju LORA, osnova so neuspešno izvedene transakcije na A banki:

Podjetje LORA d.o.o.; davčna št.: 47851716; število neuspešno izvedenih transakcij: 3, datum kreiranja DZZ 05.11.2002; znesek neuspešno izvedenih transakcij: 22222,00 EUR; račun komitenta ZC: 020103344556622; sklic za Abanko: 6050000-901-061102

storitev: DO, 1. paket

6347851716021105010100000302002110500000002222200978020103344556622 6050000-963-061102 Lora d.o.o.....000.....

Informacija o zamenjavi tekočega računa s transakcijskim računom - v drugem koraku (velja za DO in DB):

V primeru, ko iniciator podatkov v sistem pošlje transakcijo pri kateri prejemnik sredstev (DO) oz. dolžnik (DB) še nima TRR računa, na matični banki pa se pri obdelavi izkaže, da je prejemnik/dolžnik že odprl TRR račun, se transakcija izvrši uspešno, matična banka pa kreira povratno informacijo za iniciatorja podatkov, pri kateri preko statusa „52“ iniciatorja obvesti o zamenjavi računa.

Primer:

Osnovni zapis za DO oz. DB, ki ga iniciator posreduje v obdelavo prek ZC in vsebuje v strukturi podatke o „starem“ TR v določenih poljih vsebuje naslednje vrednosti:

vrsta zapisa = „03“ oz. „04“
 vrsta informacije = 01
status = 01 (ažuriranje zneska)
poravnalni račun = 01000000200097 (TRR banke)
 enota = 010
 vrsta posla = 15
 partija = 8987654654

Povratna informacija za iniciatorja podatkov po uspešno opravljeni plačilni inštrukciji, ki že vsebuje TRR račun:

vrsta zapisa = „03“ oz. „04“
 vrsta informacije = 01
status = 52 (plačilo uspešno izvedeno – SPREMEMBA: odprt transakcijski račun)
poravnalni račun = 020107766688637 (TRR fizične osebe)
 enota = 010
 vrsta posla = 15
 partija = 8987654654

V ta namen se torej uporabi status “52” iz Tabele S5 – Šifrant statusov (52 = plačilo uspešno izvedeno – SPREMEMBA: odprt transakcijski račun), s katerim banka skozi sistem obvesti komitenta ZC o odprtju transakcijskega računa njegovega upravičenca (DO) oz. dolžnika (DB). V polje poravnalni račun matična banka zapiše vrednost TRR računa prejemnika/dolžnika sredstev. Vrednosti v poljih enota, vrsta posla in partija matična banka pusti nespremenjene, ker iz teh podatkov iniciator upari star račun z novim ter ažurira bazo podatkov prejemnikov/dolžnikov za naslednje nakazilo DO oz. plačilo DB.

11.3.2.5. Različne situacije pri DO

V nadaljevanju je prikazano, kako je potrebno pri konkretnih situacijah transakcij DO izpolniti polja, ki so pomembna za storitev DO.

Situacija 1: Podjetje pošlje preko ZC na matične banke podatke za izplačilo DO (Tabela 11)

Tabela 11: Podatki za izplačilo DO

polje	vrednost
vrsta zapisa	datum valute; datum valute je datum izvedbe nakazila DO; datum prejema podatkov v ZC je lahko največ 7 dni manjši od datuma valute;
datum	
namen	
šifra nakazila	
vrsta informacije	
status	

Situacija 2: Banka pošlje preko ZC podjetju obvestilo o neuspešno izvedeni DO (Tabela 12). Razlog za neuspešno izvedbo DO je napačna številka računa.

Tabela 12: Neuspešno izvedena DO – napačna številka računa

polje	vrednost
vrsta zapisa	
datum →	datum valute iz osnovnega zapisa
namen	
šifra nakazila	001
vrsta informacije	01
status	12

11.3.3. Zapis za preverjanje računov pri banki - PR

Pred prvo izmenjavo podatkov za storitev DO oz. storitev DB je priporočljivo, da poslovni partner ali banka, iniciator podatkov za DO oz. DB posreduje podatke o računih imetnikov – fizičnih oseb v **kontrolno** na matične banke. Podatki se preko ZC posredujejo na matične banke, kjer imajo upravičenci (DO) oz. dolžniki (DB) odprte račune. Matična banka je po dogovoru v roku petih delovnih dni dolžna izvršiti kontrolo na obstoj oziroma pravilnost podatkov računa imetnikov in nakazovalca (DO) oz. upnika (DB) povratno informirati.

Struktura zapisa za preverjanje računov je prikazana v Tabeli 14.

Tabela 14: Struktura zapisa za preverjanje računov

polje	tip	zac	dolž	obveznost	opis polja - vsebina	nabor vrednosti - format	spremembe
vrsta zapisa	C	1	2	DA	oznaka za PR	"80"	NE
id zapisa	N	3	24	DA	oznaka osnovnega zapisa	99999999LLMMDDS SPPZZZZZZ	NE
oznaka knjiženja	N	27	1	NE	uporabi se konstanta	"0"	NE
datum	N	28	8	DA	datum kreiranja zapisa	LLLLMMDD	DA
ura	N	36	6	DA	ura kreiranja zapisa	HHNNSS	DA
prazno	N	42	12	NE	uporabi se konstanta	"000000000000"	NE
račun komitenta ZC	C	54	18	DA	račun iniciatorja podatkov		NE
referenčna številka	C	72	20 (13)	NE	poljubna oznaka fizične osebe (npr. EMŠO,...)		NE
namen	C	92	35	NE	poljubna oznaka fizične osebe (npr. PRIIMEK in IME,...)		NE
prazno	C	127	3	NE	prazno		NE
poravnalni račun	C	130	15	DA	TRR račun prejemnika sredstev (DO) oz. dolžnika (DB) oz. TRR poravnalne banke, pri kateri ima prejemnik/dolžnik sredstev odprt račun, če prejemnik še nima TRR računa		DA
enota	N	145	3	NE	- v primeru, ko prejemnik sredstev nima TRR računa se vpiše enota banke, - v primeru, ko ima prejemnik sredstev TRR račun se uporabi konstanta	"000"	NE
vrsta posla	N	148	2	NE	- v primeru, ko prejemnik sredstev nima TRR računa se uporabijo vrednosti iz Tabela S3 – Šifrant vrste posla, polje vrsta_posla , - v primeru, ko ima prejemnik sredstev TRR račun se uporabi	"11", "13", "14", "15", "16", "21", "25", "31", "32", "33", "52", "53", "54", "55", "56", "57", "58", "59", "88", "00" ali "10"	NE
partija	N	150	10	NE	partija računa prejemnika/dolžnika sredstev (izpolni se samo v primeru, ko je v polju poravnalni račun izpolnjen TRR poravnalne banke,		NE

polje	tip	zac	dolž	obveznost	opis polja - vsebina	nabor vrednosti - format	spremembe
					drugače "0000000000")		
šifra prejemka/ izdatka	C	160	5	NE	prazno		NE
vrsta informacije	N	165	2	DA	uporabi se konstanta	"05"	NE
status	N	167	2	DA	uporabi se vrednost iz Tabele S5 - Šifrant statusov, polje status	"10", "11", "12", "13", "51"	DA
referenčna številka II	N	169	20	NE	npr. referenčna oznaka imetnika računa v aplikaciji podjetja (zaradi lažjega uparjanja podatkov)		NE
operater/ blagajnik	C	189	5	NE	oznaka operaterja/blagajnika		NE

11.3.4. Direktne obremenitve - DB

11.3.4.1. Osnovni zapis za DB

Struktura osnovnega zapisa za DB je prikazana v Tabeli 15.

Tabela 15: Struktura osnovnega zapisa za DB

polje	tip	zac	dolž	obveznost	opis polja - vsebina	nabor vrednosti - format	spremembe
vrsta zapisa	C	1	2	DA	oznaka za DB	"04"	NE
id zapisa	N	3	24	DA	oznaka osnovnega zapisa	99999999LLMMD DSSPPZZZZZZ	NE
oznaka knjiženja	N	27	1	DA	uporabi se konstanta	"0"	NE
datum	N	28	8	DA	datum valute oz. datum otvoritve ali ukinitve DB, odvisno od posamezne situacije	LLLLMMDD	DA
znesek	N	36	15	DA	znesek transakcije		NE
oznaka valute	N	51	3	DA	uporabi se konstanta	"978"	NE
račun komitenta ZC	C	54	18	DA	račun prejemnika sredstev		NE
referenčna številka	C	72	20	DA	Podatek je namenjen upniku		NE
namen	C	92	35	NE	Poljubno besedilo za na izpisek		NE
šifra nakazila	C	127	3	NE	uporabi se vrednost iz Tabele S11 - Šifrant namenov, polje sif_nakazila ; (Opomba: šifro 000 se uporablja le v primeru, ko je polje „namen“ izpolnjeno)		NE
poravnalni račun	C	130	15	DA	TRR račun dolžnika oz. TRR poravnalne banke, pri kateri ima dolžnik odprt račun (če dolžnik še nima TRR računa)		DA
enota	N	145	3	NE	enota banke dolžnika (izpolni se samo v primeru, ko dolžnik še nima TRR računa, če ga ima so tu "000")		NE
vrsta posla	N	148	2	DA	- v primeru, ko dolžnik nima TRR računa se uporabijo vrednosti iz Tabela S3 – Šifrant vrste posla, polje vrsta_posla , - v primeru, ko ima dolžnik TRR račun se uporabi konstanta	"11", "13", "15", "21", "25", "31", "32", "52", "53", "54", "88" "00" ali "10"	NE
partija	N	150	10	NE	*razlaga pod tabelo		NE
šifra prejema / izdatka	C	160	5	NE	Prazno		NE
vrsta informacije	N	165	2	DA	uporabi se vrednost iz Tabele S4 - Šifrant vrst informacij, polje vrsta_inf	"01", "02", "03", "04"	NE
status	N	167	2	DA	uporabi se vrednost iz Tabele S5 - Šifrant statusov, polje status	"01", "02", "03", "06", "07", "12",	DA

polje	tip	zac	dolž	obveznost	opis polja - vsebina	nabor vrednosti - format	spremembe
						„13“, „14“, „16“, „21“, „22“, „30“, „31“, „32“, „41“, „52“, „53“	
šifra konta	N	169	3	NE	banka lahko določi šifro konta in na podlagi le-te usmeri zapis v knjiženje		DA
frekvenca	N	172	2	DA	uporabi se vrednost iz Tabele S7 – Šifrant frekvenc, polje frek		NE
zap. št. DB upnika	N	174	5	DA	uporabi se vnaprej določena vrednost iz baze DB, polje DB_ZapStUpnika		NE
zap. št. DB dolžnika	N	179	10	DA	podatek, ki ga vpiše in vodi banka, ki izvede otvoritev		NE
operater/ blagajnik	C	189	5	NE			NE

* V polje "partija" se v primeru, ko je v polju "poravnalni račun" TRR račun fizične osebe, uporabi konstanta "0000000000", v ostalih primerih se v polje polni partija TR oziroma partija dokumenta posamezne vrste posla (npr. pri nakazilu kredita – partija kredita,...).

11.3.4.2. Postopek izmenjave podatkov za DB

Iniciator (upnik) formira paket s podatki o DB. Paket na dogovorjen način posreduje v ZC. ZC prejete podatke DB različnih iniciatorjev združi ter formira nove pakete za posamezne matične banke pri katerih se vodijo računi dolžnikov in se izvaja obdelava posameznih transakcij. Paket za matično banko vsebuje vodilni, zbirni in poljubno število osnovnih zapisov DB

Primer vhodnega paketa v ZC s podatki DB

```
90.....vodilni zapis
04.....osnovni zapis za DB
04.....osnovni zapis za DB
04.....osnovni zapis za DB
99.....zbirni zapis
```

Primer izhodnega paketa iz ZC s podatki DB za matično banko (v ZC so prispeli podatki DB od treh iniciatorjev, dolžniki sredstev pa imajo račune v tej matični banki) :

```
90.....vodilni zapis
04.....osnovni zapis za DB od posl. part. A
04.....osnovni zapis za DB od posl. part. A
04.....osnovni zapis za DB od posl. part. B
04.....osnovni zapis za DB od posl. part. B
04.....osnovni zapis za DB od posl. part. C
04.....osnovni zapis za DB od posl. part. C
99.....zbirni zapis
```

Matična banka obdela podatke na datum valute bremenitve računa dolžnika in kreira nove zapise s povratnimi informacijami za upnika o uspešno in neuspešno izvedenih transakcijah. ZC prejete podatke ponovno združi ter formira nove pakete DB za posamezne iniciatorje. Paket za posameznega iniciatorja vsebuje vodilni, zbirni, določeno število osnovnih zapisov s povratnimi informacijami DB in delni zbirni zapis za **uspešno izvedene transakcije DB**.

Primer izhodnega paketa iz ZC s podatki DB za iniciatorja podatkov – poslovnega partnerja (v ZC so prispeli obdelani podatki DB od treh matičnih bank) :

```
90.....vodilni zapis
```

04.....osnovni zapis za DB iz banke A
 04.....osnovni zapis za DB iz banke A
94.....delni zbirni zapis za DB
 04.....osnovni zapis za DB iz banke B
 04.....osnovni zapis za DB iz banke B
94.....delni zbirni zapis za DB
 04.....osnovni zapis za DB iz banke C
 04.....osnovni zapis za DB iz banke C
94.....delni zbirni zapis za DB
 99.....zbirni zapis

Urn timer izmenjave podatkov DB:

- Podatki za DB morajo biti Zbirnemu centru posredovani najkasneje do 24. ure dva delovna dneva pred datumom bremenitve računa dolžnika. Če poslovni partner izmenjuje podatke preko posrednika, mora poskrbeti za pravočasnost posredovanih podatkov in upoštevati čas obdelav pri posredniku;
- ZC vse prejete podatke različnih iniciatorjev združi ter formira nove pakete za posamezne matične banke najkasneje do 06. ure zjutraj en delovni dan pred datumom bremenitve računa dolžnika;
- matična banka obdela podatke na datum bremenitve računa dolžnika ter najkasneje prvi naslednji delovni dan, kreirane povratne informacije pošlje v ZC;
- ZC jih v prvi obdelavi DB (po urniku obdelav) obdela in jih posreduje upniku oz. pogodbeni banki, v kolikor le-ta nastopa kot posrednik pri izmenjavi podatkov;
- posamezna matična banka bo upniku nakazala sredstva v skupnem znesku uspešno realiziranih DB v dobro računa upnika s sklicem odobritve, ki je prikazan v Tabeli S1 – Šifrant vrste zapisov, polje **sklic** najkasneje naslednji delovni dan od datuma valute do 10. ure.

11.3.4.3. Možne kombinacije vrsta informacije – status pri DB

Pri DB se pojavljajo različne kombinacije polj **vrsta informacije** in **status** (glej Tabelo B: Tabela možnih kombinacij vrsta informacije – status pri DB). Iz teh kombinacij je iz kolone **korak** razvidno, ali gre za **prvi** ali **drugi korak iz** kolone **sm**er pa je razvidno v kateri smeri potekajo podatki (iniciator preko ZC matični banki ali obratno).

V prvem koraku se transakcija prvič pojavi v sistemu ZC, ko poslovni partner preko ZC pošlje na matično banko prve informacije o DB. oz. ko matična banka posreduje preko ZC poslovnemu partnerju zapis za otvoritev, ukinitve ali spremembo frekvence pri transakcijah DB.

V drugem koraku transakcija že obstaja v sistemu pri tem gre za povratno informacijo o uspešno oz. neuspešno izvedenih transakcijah DB kot so ugovori, ukinitve ali spremembe pri transakcijah DB.

Če pride v sistem transakcija, kjer gre za 2. korak, osnovna transakcija (korak 1) pa v sistemu Zbirnega centra ne obstaja, bo taka transakcija zavrnjena z indikatorjem napake "5".

Tabela B: Tabela možnih kombinacij vrsta informacije – status (DB)

vrsta_inf	status	korak	SMER 1 = od iniciatorja k matični banki 2 = od matične banke k iniciatorju
01	01	1	1
01	02	2	2
01	03	2	2
01	06	2	2
01	07	2	2
01	12	2	2
01	13	2	2
01	14	2	2
01	16	2	2
01	31	2	2
01	32	2	2
01	52	2	2

01	53	2	2
02	21	1	2
02	22	2	1
03	30	1	1
03	31	1	2
03	32	1	2
04	41	1	2

11.3.4.4. Delni zbirni zapis za DB

Pri storitvi DB ZC v drugem koraku kreira DZZ za upnika z oznako „94“ iz katerega je razvidno, koliko sredstev mora matična banka nakazati iniciatorju podatkov iz naslova **uspešno izvedenih DB**. Iz neuspešno izvedenih direktnih obremenitev ZC ne kreira delnih zbirnih zapisov, ampak upnik iz povratnih transakcij, ki jih kreirajo matične banke, iz vrednosti v polju „status“, razbere vzrok neuspešno izvedene transakcije DB. Priporočljivo je, da matična banka pri kreiranju povratne informacije o neuspešno izvedeni DB, uporablja vrednosti iz Tabele S5: Šifrant statusov, ki so bolj govoreče.

Struktura delnega zbirnega zapisa za DB je prikazana v Tabeli 16.

Tabela 16: Struktura delnega zbirnega zapisa za DB

polje	tip	zac	dolž	obveznost	opis polja - vsebina	nabor vrednosti - format
vrsta zapisa	C	1	2	DA	oznaka DZZ za DB	„94“
številka paketa	N	3	18	DA	številka paketa	99999999LLMMD DSSPP
število transakcij	N	21	6	DA	skupno število uspešno izvedenih transakcij DB v okviru ene matične banke in enega datuma valute	
oznaka knjiženja	N	27	1	DA	uporabi se konstanta	„0“
datum	N	28	8	DA	datum valute	LLLLMMDD
znesek	N	36	15	DA	skupni znesek uspešno izvedenih transakcij DB v okviru ene matične banke in enega datuma valute	
oznaka valute	N	51	3	DA	uporabi se konstanta	„978“
račun komitenta ZC	C	54	18	DA	račun prejelnika sredstev (račun poslovnega partnerja)	
referenčna številka/sklic	C	72	20	DA	ZC za upnika generira sklic virmanskega naloga po standardni obliki sklica; uporabi se vrednost iz Tabele S1 – Šifrant vrste zapisov, polje sklic .	
namen	C	92	35	NE	naziv nakazovalca sredstev - matične banke	
šifra nakazila	N	127	3	NE	uporabi se konstanta	“000”
poravnalni račun	C	130	15	DA	TRR račun poravnalne banke; uporabi se vrednost iz Tabele S10 - Standardiziran šifrant bank, polje Račun pri BS	
prazno	C	145	49	NE		

Postopek kreiranja delnih zbirnih zapisov za DB:

Paket za upnika vsebuje poleg vodilnega, zbirnega in določenega števila osnovnih zapisov za DB še toliko DZZ za DB, kolikor matičnih bank je v ZC posredovalo podatke o uspešno obdelanih transakcijah DB. DZZ za DB z oznako „94“ dobimo tako, da grupiramo podatke znotraj enega paketa (en prejemnik podatkov = upnik) po naslednjih poljih osnovnih zapisov:

- račun komitenta ZC
- datum

- **oznaka valute**
- **poravnalni račun** (če to ni poravnalni račun banke, potem poravnalni račun banke dobimo iz šifranta S10 – Standardizirani šifrant bank, polje Račun pri BS)

pri čemer gre za 2. korak in velja:

oznaka knjiženja = 0
 vrsta informacije = 01
 status = 02 ali 52

Iz DZZ za DB je razvidno, koliko denarnih sredstev mora upnik prejeti od matične banke iz naslova uspešno opravljenih DB.

11.3.4.5. Različne situacije pri DB

V nadaljevanju so prikazani primeri, kako je potrebno v različnih situacijah pri transakcijah DB izpolniti polja, ki so pomembna za DB.

Situacija 1: Upnik pošlje preko ZC na matične banke podatke za ažuriranje zneskov za DB (Tabela 17)

Tabela 17: Ažuriranje zneskov pri DB

polje	vrednost	
vrsta zapisa	04	datum valute; datum valute je datum bremenitve računa dolžnika; datum prejema podatkov v ZC je lahko največ 7 dni nižji od datuma valute
datum	200109	
referenčna številka	AAA 000	
namen	PLAČILO	
šifra nakazila	000	
vrsta informacije	01	
status	01	
frekvenca	18	
zap. št. DB upnika	00001	
zap. št. DB dolžnika	0044440055	

Situacija 2: Matična banka pošlje preko ZC upniku obvestilo o uspešno izvedeni DB (Tabela 18)

Tabela 18: Uspešno izvedena DB

polje	vrednost	
vrsta zapisa	04	datum valute oz. datum, ko se je izvedla DB
datum	200109	
referenčna številka	AAA 000	
namen	PLAČILO ELEKTRIKE	
šifra nakazila	000	
vrsta informacije	01	
status	02	
frekvenca	18	
zap. št. DB upnika	00001	
zap. št. DB dolžnika	0000000015	

Situacija 3: Matična banka pošlje preko ZC upniku obvestilo o neuspešno izvedeni DB (Tabela 19)

Tabela 19: Neuspešno izvedena DB - ni kritja

polje	vrednost	
vrsta zapisa	04	datum valute oz. datum, ko bi se morala izvesti transakcija DB pa se zaradi pomanjkanja kritja na računu dolžnika ni izvedla
datum	200109	
referenčna številka	AAA 000	

namen	PLAČILO ELEKTRIKE
šifra nakazila	000
vrsta informacije	01
status	14
frekvenca	18
zap. št. DB upnika	00001
zap. št. DB dolžnika	0000000015

Situacija 4: Matična banka pošlje preko ZC upniku obvestilo o odprtju DB na strani dolžnika (Tabela 20)

Tabela 20: Odprtje DB na strani dolžnika

polje	vrednost
vrsta zapisa	04
datum	2001051
znesek	0000000000000000
referenčna številka	BBB 00000000000
namen	PLAČILO ELEKTRIKE
šifra nakazila	000
vrsta informacije	02
status	21
frekvenca	18
zap. št. DB upnika	00001
zap. št. DB dolžnika	0000000018

Situacija 5: Matična banka pošlje preko ZC upniku obvestilo o ukinitvi DB na strani dolžnika (Tabela 21)

Tabela 21: Ukinitve DB na strani dolžnika

polje	vrednost
vrsta zapisa	04
datum	2001051
znesek	0000000000000000
referenčna številka	BBB 00000000000
namen	PLAČILO ELEKTRIKE
šifra nakazila	000
vrsta informacije	03
status	31
frekvenca	18
zap. št. DB upnika	00001
zap. št. DB dolžnika	0000000020

Situacija 6: Matična banka pošlje preko ZC upniku obvestilo o spremembi frekvence plačila DB na strani dolžnika (Tabela 22)

Tabela 22: Sprememba frekvence plačila DB na strani dolžnika

polje	vrednost
vrsta zapisa	04
datum valute	20010512
znesek	00000000
referenčna številka	BBB 00000000000
namen	PLAČILO ELEKTRIKE
šifra nakazila	000
vrsta informacije	04

status	41
frekvenca	28
zap. št. DB upnika	00001
zap. št. DB dolžnika	0000000005

11.3.5. Trajni nalogi - TN

11.3.5.1. Osnovni zapis za TN

Struktura osnovnega zapisa za TN je prikazana v Tabeli 23.

Tabela 23: Struktura osnovnega zapisa za TN

polje	tip	zac	dolž	obveznost	opis polja - vsebina	nabor vrednosti - format	spremembe
vrsta zapisa	C	1	2	DA	oznaka za TN	"05"	NE
id zapisa	N	3	24	DA	oznaka osnovnega zapisa	99999999LLMMD DSSPPZZZZZZ	NE
oznaka knjiženja	N	27	1	DA	uporabi se konstanta	„0“	NE
datum	N	28	8	DA	datum valute	LLLLMMDD	NE
znesek	N	36	15	DA	znesek nakazila		NE
oznaka valute	N	51	3	DA	uporabi se konstanta	„978“	NE
račun komitenta ZC	C	54	18	DA	poravnalni račun nakazovalca sredstev – račun banke		NE
referenčna številka	C	72	20	NE	račun plačnika (TRR ali drug račun)		NE
namen	C	92	35	NE	poljubno besedilo za na izpisek		NE
šifra nakazila	C	127	3	NE	uporabi se vrednost iz Tabele S11 - Šifrant namenov, polje sif_nakazila; (Opomba: šifro 000 se uporablja le v primeru , ko je polje „namen“ izpolnjeno)		NE
poravnalni račun	C	130	15	DA	TRR račun prejemnika sredstev oz. TRR poravnalne banke, pri kateri ima prejemnik sredstev odprt račun, če prejemnik še nima TRR računa		DA
enota	N	145	3	NE	- v primeru, ko prejemnik sredstev nima TRR računa se vpiše enota banke, - v primeru, ko ima prejemnik sredstev TRR račun se uporabi konstanta	“000”	NE
vrsta posla	N	148	2	DA	- v primeru, ko prejemnik sredstev nima TRR računa se uporabijo vrednosti iz Tabela S3 – Šifrant vrste posla, polje vrsta_posla, - v primeru, ko ima prejemnik sredstev TRR račun se uporabi	“11”, “13”, “14”, “15”, “16”, “21”, “25”, “31”, “32”, “33”, “52”, “53”, “54”, “55”, “56”, “57”, “58”, “59”, “88” “00” ali “10”	NE
partija	N	150	10	NE	* razlaga pod tabelo		NE
šifra prejemka/izdatka	C	160	5	NE	prazno		NE
vrsta informacije	N	165	2	DA	uporabi se konstanta	„01“	NE
status	N	167	2	DA	uporabi se vrednost iz Tabele S5	„01“, „03“, „05“,	DA

polje	tip	zac	dolž	obveznost	opis polja - vsebina	nabor vrednosti - format	spremembe
					- Šifrant statusov, polje status	„12“, „13“, „52“	
šifra konta	N	169	3	NE	banka šifro konta določi sama in na podlagi le-te usmeri zapis v knjiženje		DA
frekvenca	N	172	2	DA	uporabi se konstanta	„00“	NE
zap. št. DB upnika	N	174	5	NE	uporabi se konstanta	„00000“	NE
zap. št. DB dolžnika	N	179	10	NE	uporabi se konstanta	„0000000000“	NE
operater/ blagajnik	C	189	5	NE	prazno		NE

* V polje "partija" se v primeru, ko je v polju "poravnalni račun" TRR račun fizične osebe, uporabi konstanta "0000000000", v ostalih primerih se v polje polni partija TR oziroma partija dokumenta posamezne vrste posla (npr. pri nakazilu kredita – partija kredita,...).

11.3.5.2. Postopek izmenjave podatkov za TN

Iniciator (banka) formira paket s podatki o TN. Paket posreduje v ZC. ZC prejete podatke o TN različnih iniciatorjev združi ter formira nove pakete za matične banke, pri katerih se vodijo računi upravičencev. Paket za matično banko poleg vodilnega, zbirnega in poljubnega števila osnovnih zapisov vsebuje še toliko delnih zbirnih zapisov z oznako „95“, kolikor iniciatorjev je poslalo podatke o TN v ZC. Matična banka na podlagi teh podatkov in po prejemu kritja od iniciatorja podatkov, nakaže sredstva v dobro računa upravičenca na datum valute. Če matična banka ugotovi neskladnost denarnega in podatkovnega toka, podatkovni tok zavrne (uporabi status 05), denarni tok pa rešuje z iniciatorjem podatkov - nakazovalcem sredstev.

Primer vhodnega paketa v ZC s podatki TN

```

90.....vodilni zapis
05.....osnovni zapis za TN
05.....osnovni zapis za TN
05.....osnovni zapis za TN
99.....zbirni zapis

```

Primer izhodnega paketa iz ZC s podatki TN za matično banko (v ZC so prispeli podatki o TN od treh iniciatorjev, prejemniki sredstev pa imajo račune v tej matični banki) :

```

90.....vodilni zapis
05.....osnovni zapis za TN od banke A
05.....osnovni zapis za TN od banke A
95.....delni zbirni zapis za TN
05.....osnovni zapis za TN od banke B
05.....osnovni zapis za TN od banke B
95.....delni zbirni zapis za TN
05.....osnovni zapis za TN od banke C
05.....osnovni zapis za TN od banke C
95.....delni zbirni zapis za TN
99.....zbirni zapis

```

Matična banka kreira povratne informacije za iniciatorja samo v primeru neuspešno izvedenih transakcij TN oz. v primeru spremembe računa prejemnika sredstev v TRR račun in jih posreduje v ZC. ZC podatke povratnih informacij z matičnih bank združi ter kreira pakete za iniciatorje podatkov. V paketu se vodilnemu, zbirnemu in določenemu številu osnovnih zapisov povratnih informacij doda še toliko DZZ z oznako „65“, kolikor matičnih bank je posredovalo informacije o neuspešno izvedenih transakcijah TN kljub prejetju kritja za nakazila TN. DZZ z oznako „65“ ZC kreira samo iz transakcij, kjer se pričakuje vračilo denarnih sredstev iz naslova neuspešno izvedenih TN. V primeru povratne informacije o spremembi računa prejemnika sredstev v TRR račun in v primeru, ko gre za zavrnitev podatkovnega toka zaradi neskladnosti denarnega in podatkovnega toka (matična banka ni prejela zadostnega denarnega kritja), ZC delnih zbirnih zapisov ne kreira, ker ne gre za vračilo denarnih sredstev.

Primer izhodnega paketa iz ZC s podatki neuspešno izvedenih TN za iniciatorja podatkov (v ZC so prispeli podatki o neuspešno izvedenih TN ljub prejemu kritja za nakazila TN od treh matičnih bank) :

```
90.....vodilni zapis
05.....osnovni zapis za TN iz banke A
05.....osnovni zapis za TN iz banke A
65.....delni zbirni zapis TN
05.....osnovni zapis za TN iz banke B
05.....osnovni zapis za TN iz banke B
65.....delni zbirni zapis TN
05.....osnovni zapis za TN iz banke C
05.....osnovni zapis za TN iz banke C
65.....delni zbirni zapis TN
99.....zbirni zapis
```

Urniki izmenjave podatkov TN:

1. ON-LINE obdelava:

- Podatki TN, ki so v ZC uspešno posredovani med 00. in 15. uro bodo vključeni v t.i. online obdelavo, ki se izvaja vsako drugo polno uro med 8. in 15. uro;
- ZC vse prejete podatke različnih bank - iniciatorke združi ter formira nove pakete za posamezne matične banke v roku dveh ur od začetka obdelave;
- matična banka podatke obdela na datum valute ter samo v primeru neuspešno izvedenih transakcij TN oz. spremembe tekočega računa upravičenca v TRR iz le-teh generira paket in ga pošlje v ZC;
- ZC podatke v prvi obdelavi TN (po urniku obdelav) obdela in posreduje banki - iniciatorki;
- posamezna matična banka bo banki - iniciatorki vrnila sredstva v skupnem znesku neuspešno realiziranih TN v dobro računa banke - iniciatorke s sklicem odobritve, ki je prikazan v Tabeli S1 – Šifrant vrste zapisov, polje **sklic**, najkasneje naslednji delovni dan od dneva valute do 10. ure.

2. Nočna obdelava:

- V nočno obdelavo so zaradi vhodne kontrole dejanskega datuma prejema podatkov (DD) z datumom valute v zapisih (DV) vključeni le odgovori bank iz naslova neuspešno izvedenih TN oz. spremembe tekočega računa upravičenca v TRR;
- podatki TN, ki so v ZC uspešno posredovani med 15. in 24. uro, bodo vključeni v t. i. nočno obdelavo, ki se izvaja ob 24. uri;
- ZC vse prejete podatke matičnih bank združi ter formira nove pakete za posamezne matične banke - iniciatorke najkasneje do 6. ure naslednjega delovnega dne;
- posamezna matična banka bo banki - iniciatorki vrnila sredstva v skupnem znesku neuspešno realiziranih TN v dobro računa banke - iniciatorke s sklicem odobritve, ki je prikazan v Tabeli S1 – Šifrant vrste zapisov, polje **sklic**, najkasneje naslednji delovni dan od dneva valute do 10. ure.

Pri TN se pojavljajo različne kombinacije polj **vrsta informacije** in **status** (glej Tabela C: Tabela možnih kombinacij vrsta informacije – status pri TN). Iz teh kombinacij je iz kolone **korak** razvidno, ali gre za **prvi** ali **drugi korak** iz kolone **smernost** pa je razvidno v kateri smeri potekajo podatki (iniciator preko ZC matični banki ali obratno).

V prvem koraku se transakcija prvič pojavi v sistemu ZC, ko iniciator preko ZC pošlje na matično banko prve informacije o TN.

V drugem koraku transakcija že obstaja v sistemu. Pri tem gre za povratno informacijo o neuspešno izvedenih transakcijah TN oz. informacijo o zamenjavi računa prejemnika sredstev v TRR račun, ki jo matična banka prek ZC posreduje iniciatorju podatkov.

Če pride v sistem transakcija, kjer gre za 2. korak, osnovna transakcija (korak 1) pa v sistemu Zbirnega centra ne obstaja, bo taka transakcija zavrnjena z indikatorjem napake "5".

Tabela C: Tabela možnih kombinacij vrsta informacije – status pri TN

vrsta_inf	status	korak	smernost 1 = iniciator podatkov prek ZC matični banki 2 = matična banka prek ZC iniciatorju podatkov
01	01	1	1
01	03	2	2
01	05	2	2
01	12	2	2
01	13	2	2
01	52	2	2

11.3.5.3. Delni zbirni zapis za TN

Pri storitvi TN ZC v 1. koraku kreira delni zbirni zapis z oznako „95“ za matično banko iz katerega je razvidno, koliko sredstev mora iniciator podatkov nakazati matični banki iz naslova TN. V primeru neuspešno izvedenih trajnih nalogov (2. korak) ZC kreira DZZ za TN z oznako „65“ za iniciatorja podatkov iz katerega je razvidno, koliko sredstev mora iniciator podatkov prejeti od matične banke iz naslova neuspešno izvedenih trajnih nalogov.

Struktura delnega zbirnega zapisa za TN je prikazana v Tabeli 24.

Tabela 24: Struktura delnega zbirnega zapisa za TN

polje	tip	zac	dolž	obveznost	opis polja - vsebina	nabor vrednosti - format
vrsta zapisa	C	1	2	DA	- oznaka DZZ za TN za matično banko (1. korak) - oznaka DZZ za neuspešno izvedene TN za iniciatorja podatkov – banko (2. korak)	„95“ „65“
številka paketa	N	3	18	DA	številka paketa	99999999LLMMD DSSPP
število transakcij	N	21	6	DA	„95“ = skupno število transakcij v okviru ene banke in enega datuma valute „65“ = skupno število neuspešno izvedenih TN v okviru ene banke in enega datuma valute	
oznaka knjiženja	N	27	1	DA	uporabi se konstanta	„0“
datum	N	28	8	DA	datum kreiranja delnega zbirnega zapisa	LLLLMMDD
znesek	N	36	15	DA	„95“ skupni znesek transakcij v okviru ene banke in enega datuma valute „65“ = skupni znesek neuspešno izvedenih transakcij TN v okviru ene banke in enega datuma	

					valute	
oznaka valute	N	51	3	DA	uporabi se konstanta	„978“
račun komitenta ZC	C	54	18	DA	poravnalni račun banke iniciatorja podatkov	
referenčna številka/sklic	C	72	20	DA	ZC za matično banko oz. iniciatorja podatkov generira sklic virmanskega naloga po standardni obliki sklica; uporabi se vrednosti iz Tabele S1 – Šifrant vrste zapisov, polje sklic).	
namen	C	92	35	NE	naziv banke iniciatorja podatkov	
šifra nakazila	N	127	3	NE	uporabi se konstanta	“000”
poravnalni račun	C	130	15	DA	TRR račun poravnalne banke, uporabi se vrednost iz Tabele S10 - Standardiziran šifrant bank, polje Račun pri BS - “95” = račun matične banke - prejemnice sredstev - “65” = račun matične banke, ki vrne sredstva iniciatorju podatkov	
prazno	C	145	49	NE		

Postopek kreiranja delnih zbirnih zapisov za TN

1. Generiranje delnega zbirnega zapisa za TN z oznako “95”:

Pri prvi obdelavi transakcij TN v ZC se paketu za **matično** banko poleg vodilnega, zbirnega in določenega števila osnovnih zapisov doda še toliko DZZ z oznako „95“, kolikor iniciatorjev podatkov nastopa v paketu. DZZ za TN z oznako „95“ dobimo tako, da grupiramo podatke znotraj enega paketa (en prejemnik podatkov = matična banka) po naslednjih poljih osnovnih zapisov:

- **poravnalni račun** (če to ni poravnalni račun banke, potem poravnalni račun banke dobimo iz šifranta S10 – Standardizirani šifrant bank, polje Račun pri BS)
- **datum**
- **oznaka valute**
- **račun komitenta ZC**

pri čemer gre za 1. korak in velja:

oznaka knjiženja = 0
vrsta informacije = 01
status = 01

Delne zbirne zapise za TN ZC kreira samo iz transakcij, kjer gre za informacije o **prometnih podatkih TN**, ker gre za usklajevanje podatkovnega in denarnega toka v bankah.

Iz delnih zbirnih zapisov za TN z oznako „95“ je razvidno, koliko denarnih sredstev mora banka – iniciator podatkov TN nakazati matični banki iz naslova TN.

Primer delnega zbirnega zapisa TN, ki ga ZC posreduje matični banki – A banki:

Banka iniciator podatkov: XX; davčna št. banke XX.: 47851716; število transakcij v paketu: 13, datum kreiranja DZZ: 05.11.2002, znesek: 55555,00 EUR; račun komitenta ZC – račun banke iniciatorja podatkov: 020103344556622; sklic za Abanko: 6050000-903-061102

95478517160211050301000013020021105000000055555500978020103344556622 6050000-903-061102 Abanka.....000.....

2. Generiranje delnega zbirnega zapisa za TN z oznako "65":

V primeru neuspešno izvedene transakcije TN (matična banka ne prejme kritja s strani banke iniciatorke podatkov, nepravilen ali zaprt račun upravičenca, kar posledično pomeni nezmožnost nakazila TN...) matična banka kreira paket s transakcijami, ki vsebujejo povratne informacije za iniciatorja podatkov. V osnovnem zapisu TN se spremeni vrednost v polju **status**. V primeru, ko upravičenec odpre TRR se spremeni vrednost v polju poravnalni račun, ostala polja se v primerjavi z osnovnimi transakcijami ne smejo spremeniti, sicer bo ZC transakcijo zavrnil z indikatorjem napake „6“.

ZC prejete podatke iz matičnih bank združi, obdela in kreira pakete za posamezne banke - iniciatorje podatkov. Vodilnemu, zbirnemu in določenemu številu osnovnih zapisov se doda še toliko DZZ z oznako „65“, kolikor matičnih bank je posredovalo informacije o neuspešno izvedenih transakcijah TN kljub prejetju denarnih sredstev za izvršitev nakazila TN (račun prejemnika sredstev zaprt, nepravilen,...). DZZ za TN z oznako „65“ dobimo tako, da grupiramo podatke znotraj enega paketa (en prejemnik podatkov = banka - iniciator podatkov) po naslednjih poljih osnovnih zapisov:

- račun komitenta ZC
- datum
- oznaka valute
- poravnalni račun (če to ni poravnalni račun banke, potem poravnalni račun banke dobimo iz šifranta S10 – Standardizirani šifrant bank, polje Račun pri BS)

pri čemer gre za 2. korak in velja:

oznaka knjiženja	= 0
vrsta informacije	= 01
status	= 03 ali 12 ali 13

DZZ za TN z oznako „65“ kreiramo samo iz transakcij, kjer se pričakuje vračilo denarnih sredstev iz naslova neuspešno izvedenih TN, zato zapisi, ki iniciatorju sporočajo, da je prišlo do spremembe računa v TRR račun (status 52) in zapisi, ki banki - iniciatorki podatkov sporočajo, da matična banka ni prejela zadostnega kritja s strani banke – iniciatorke podatkov za nakazila TN (status 05), v DZZ niso zajeti.

Iz DZZ za TN z oznako „65“ je razvidno, koliko denarnih sredstev mora banka - iniciator podatkov dobiti nazaj od matične banke iz naslova neuspešno izvedenih TN.

Primer delnega zbirnega zapisa TN, ki ga ZC posreduje banki – iniciatorju podatkov:

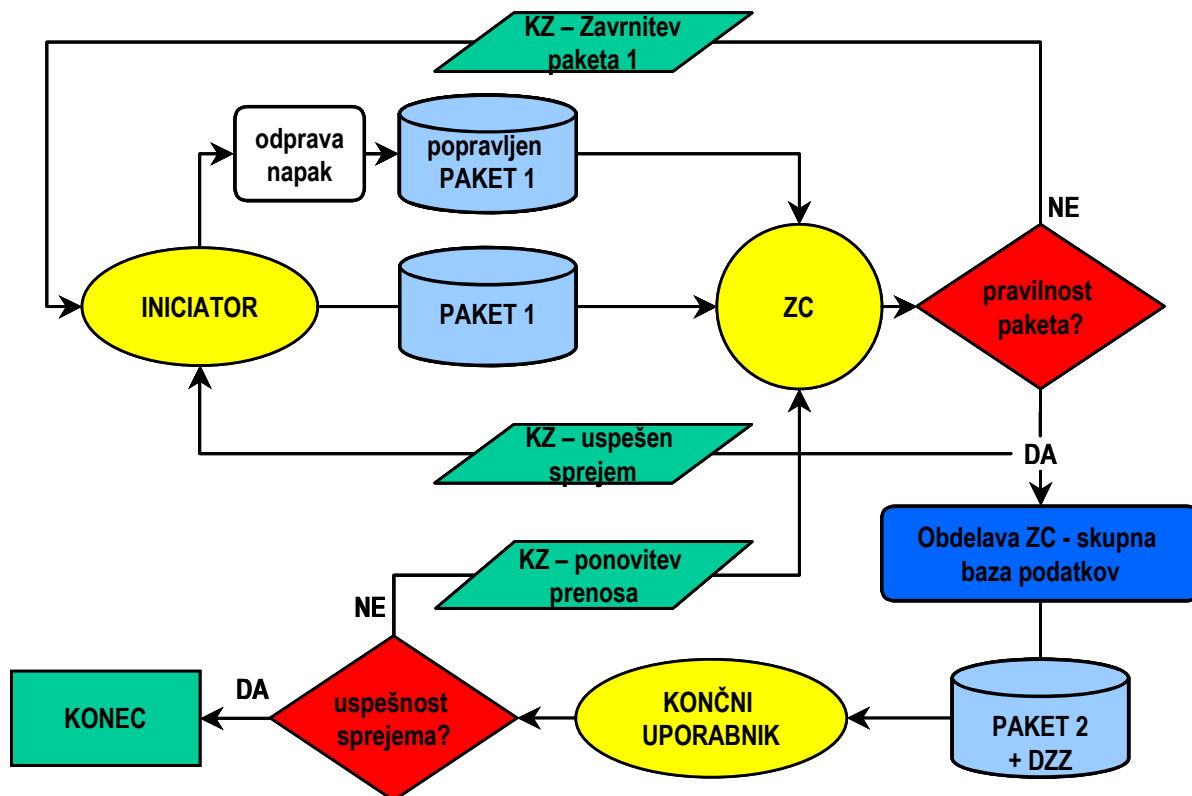
Banka iniciator podatkov: XX; davčna št. banke XX.: 47851716; število transakcij v paketu: 3, datum kreiranja DZZ: 05.11.2002, znesek: 55555,00 EUR; račun komitenta ZC – račun banke iniciatorja podatkov: 020103344556622; sklic za Abanko: 6050000-903-061102

6547851716021105030100003020021105000000055555500978020103344556622 6050000-903-061102 Abanka.....000.....

11.4. Grafični prikaz izmenjave podatkov

Postopek izmenjave podatkov med pošiljateljem podatkov, ZC ter prejemnikom podatkov, ki velja za vse vrste storitev, ne glede na smer transakcije oz. korak, je prikazan na Sliki 3.

(**Opomba:** pri storitvi DB ZC pri obdelavi podatkov v prvem koraku izhodnemu paketu ne doda DZZ, ker ne gre za prometne podatke. Le tega pri storitvi DB ZC kreira za končnega uporabnika v drugem koraku.)

Slika 3: Postopek izmenjave podatkov v sistemu ZC

Legenda:

KZ ... kontrolni zapis

DZZ ... delni zbirni zapis

INICIATOR ... banka, poslovni partner, ki podatke posreduje v sistem ZC (v tem primeru tudi pošiljatelj podatkov)

KONČNI UPORABNIK ... končni uporabnik iz ZC sprejme podatke (v tem primeru tudi prejemnik podatkov)